

A woman with long, light brown hair is seen from behind, looking out at the ocean. Her hair is blowing in the wind. She is wearing a grey long-sleeved top and a denim vest. The sky is blue with scattered white clouds. The ocean has white-capped waves.

Mirant cap a Europa

Formant part de projectes europeus

FUNDACIÓ PLATAFORMA EDUCATIVA

Mirant cap a Europa

Formant part de projectes europeus

FUNDACIÓ PLATAFORMA EDUCATIVA

Aquest llibre ha estat elaborat gràcies al suport dels i les professionals de Plataforma Educativa que van formar part dels projectes europeus que presentem.

La revisió i coordinació dels continguts d'aquesta publicació ha anat a càrrec de Fundació Plataforma Educativa

Redacció i col·laboració José Daniel Fierro Arias

EDICIÓ

març de 2017

DISSENY DE LA COL·LECCIÓ

Fundació Plataforma Educativa

IMPRESSIÓ

Impremta Pagès SL

DIPÒSIT LEGAL

DL Gi-614-2017

L'obra s'ofereix segons els termes de llicència pública de creative commons (d'ara en-davant "ccpl" o "llicència"). L'obra està protegida per la llei espanyola de propietat intel·lectual o qualsevol altra norma aplicable. queda prohibit qualsevol ús de l'obra diferent del que autoritzi aquesta llicència o disposin les lleis de propietat intel·lectual. L'exercici de qualsevol dret sobre l'obra comporta que accepteu les limitacions i obligacions d'aquesta llicència i hi consentiu. el llicenciador us cedeix els drets continguts en aquesta llicència, sempre que n'accepteu les condicions que hi són presents.

*Quan surts per fer el viatge cap a Ítaca,
has de pregar que el camí sigui llarg,
ple d'aventures, ple de coneixences.*

*Has de pregar que el camí sigui llarg,
que siguin moltes les matinades
que entraràs en un port que els teus ulls ignoraven,
i vagis a ciutats per aprendre dels que saben.*

*Tingues sempre al cor la idea d'Ítaca.
Has d'arribar-hi, és el teu destí,
però no forçis gens la travessia.
És preferible que duri molts anys,
que siguis vell quan fondegis l'illa,
ric de tot el que hauràs guanyat fent el camí,
sense esperar que et doni més riqueses.*

*Ítaca t'ha donat el bell viatge,
sense ella no hauries sortit.
I si la trobes pobra, no és que Ítaca
t'hagi enganyat. Savi, com bé t'has fet,
sabràs el que volen dir les Ítaques.*

Kostantin Kavafis

*(Adaptació de Lluís Llach sobre
la versió catalana de Carles Riba)*

Índex

1. <u>Introducció</u>	p.9
2. <u>Cap a la millora contínua</u>	p.11
3. <u>Together against violence</u>	p.13
4. <u>Visites d'intercanvi entre professionals</u>	p.27
5. <u>Abeona</u>	p.53
6. <u>Sapere Aude</u>	p.79
7. <u>Mirant cap al futur</u>	p.97

1. Introducció

“Per què aquest llibre?”

Vivim en una societat global i canviant, on en cada moment i per diferents canals, sobretot els audiovisuals, les xarxes socials i les plataformes digitals, ens arriben informacions, coneixements i estímuls d'arreu del món. No obstant, la participació de l'entitat i del professional en un programa europeu, en un projecte transnacional, significa un intercanvi a nivell territorial, en el que es fa necessari trepitjar el terreny, sentir l'emoció amb la que la contrapart ens acosta a la seva experiència, a una manera de fer i d'enfocar una realitat compartida.

Enguany, us volem presentar un seguit d'experiències de les que d'una manera o altra els i les professionals de Plataforma Educativa hi han participat.

Experiències d'intercanvi professional. Un intercanvi que, d'una banda, promou el creixement professional a partir de les noves competències adquirides i en conseqüència, la configuració d'equips de treball també més competents.

De l'altra, es promou la gestió i la transferència de coneixements, de metodologies, de bones pràctiques, la recerca de continguts, l'anàlisi així com arribar a conclusions entre les contraparts. Però sobretot, l'aprenentatge i coneixements que una vegada incorporats com a metodologia de l'entitat o del propi servei, tenen un impacte més o menys significatiu vers la millora de la praxis educativa i en el desenvolupament de la intervenció professional en l'acompanyament als processos de les persones que atenem en el dia a dia. Plataforma Educativa vol que siguin els propis professionals qui de primera veu ens comparteixin l'experiència viscuda, els aprenentatges fets, les relacions que s'han anat teixint amb els altres professionals, i a més a més, promoure la participació i motivar a la resta de companys a participar en els programes europeus.

En definitiva, aquesta publicació pretén ser un instrument útil que serveixi per conèixer els projectes en els que l'entitat ha participat

i està participant, les entitats amb les que cooperem i les persones que de manera efectiva es beneficien d'aquesta col·laboració, i al mateix temps, té la finalitat de difondre allò que s'està fent i que està funcionant en el nostre territori i arreu d'Europa.

A més a més, el recull de les experiències innovadores i bones pràctiques, vol ser també un instrument de reflexió i guia perquè els i les professionals i entitats puguin disposar d'aquest bagatge, les eines, les bones pràctiques, les recomanacions,... que ens hem endut en cada intercanvi, projecte o programa i en puguem disposar per al disseny i implantació de nous programes i/o en els que ja estem desenvolupant.

La innovació que és una peça clau d'estratègia de les organitzacions i és en aquest sentit que l'entitat avança amb la implantació de bones pràctiques i projectes innovadors amb l'objectiu d'afrontar millor les necessitats emergents i els reptes futurs.

Fins aquí el perquè d'aquesta publicació, una publicació que esperem que desperti l'interès del lector a voler saber-ne més, una publicació que vol compartir unes experiències de col·laboració i intercanvi entre professionals i entitats de diferents països, i de posar sobre la taula i ensenyar "el com ho fem" per endur-nos i aprendre el "com ho podem fer" també!

Anna Suñer Damon

Presidenta de Fundació Plataforma Educativa

2. Cap a la millora contínua

Des de fa uns anys, Plataforma Educativa ha apostat pel desenvolupament de projectes a nivell europeu com un dels elements clau que contribueixen a la voluntat de l'entitat per la millora contínua.

El desenvolupament de projectes europeus comporta, en la gran majoria de casos, la participació i col·laboració de socis a nivell transnacional. Aquesta transnacionalitat, és una característica comuna als Programes Comunitaris Europeus i ho és com a reflex de la globalització de la pròpia construcció, o raó de ser, de la Unió Europea, i aquest treball conjunt i de col·laboració que traspasa fronteres esdevé una via d'accés a noves idees, més informació i un estímul per crear i innovar que condueix i ens ajuda a optimitzar els resultats de la nostra acció.

A petita escala, els projectes europeus contribueixen a la millora contínua de Plataforma Educativa, en tant que promouen la creació d'espais de reflexió sobre l'acompliment de la seva pròpia activitat i l'exploració d'opcions de millora basades en l'intercanvi viu i dinàmic de coneixements i bones pràctiques. A escala més global, permeten el desenvolupament de propostes i la posada en marxa d'accions i solucions innovadores demandades pel sector social europeu.

La participació de Plataforma Educativa en projectes europeus de forma continuada es va iniciar l'any 2012, com a soci del projecte "*Together against Violence*" sobre la prevenció de casos de violència de joves d'entre 14 i 18 anys en centres residencials a Bulgària, Àustria i Espanya. En el marc d'aquest projecte es va establir un acord de col·laboració entre Plataforma Educativa i les entitats Bundesverband Therapeutische Gemeinschaften – Comunitats Terapèutiques (Àustria) i Gesellschaften Für Soziales (Alemanya), que ha permès una cooperació contínua i regular que, entre d'altres coses, ha donat lloc al desenvolupament de 3 projectes finançats pel programa Erasmus+ per conèixer i intercanviar experiències sobre metodologies de treball.

Aquesta participació en projectes europeus com a soci va continuar a través del Projecte Abeona, enfocat a la capacitat de professionals de l'àmbit de l'atenció residencial per tal que puguin donar un millor suport als joves que atenen en el seu procés d'integració laboral (2015-2017) i el projecte Improving Inclusion in Schools (IIS) enfocat a desenvolupar un procés de coaching transnacional en escoles ordinàries i especials per a que millorin el seu procés d'inclusió de nens amb discapacitat (2016-2019).

Totes aquestes vivències en els darrers anys com a partners actius ens han permès assolir prou experiència i maduresa en la gestió i desenvolupament de projectes per assumir i liderar el nostre primer projecte europeu: el Sapere Aude, una iniciativa que desenvolupem amb la col·laboració de cinc socis europeus més i que té com a objectiu desenvolupar un programa de mentoria específic destinat a la millora dels resultats acadèmics de joves tutelats a nivell europeu (2016-18).

Tots els projectes on hem participat i on ens hem implicat, han aportat i aporten noves mirades i nous coneixements que contribueixen a la millora de l'activitat i a la innovació de les activitats que es desenvolupen i ho fa des de diferents àmbits i temàtiques. A continuació us les descrivim.

Esperem que resultin del vostre interès!

Irene Kopetz

Responsable Internacionalització de Plataforma Educativa

3. “Together against Violence”

FITXA PROJECTE

Breu definició:

“El projecte ‘Together against violence’ és una iniciativa que es marca com a objectiu investigar quins són els orígens i l’evolució dels comportaments violents que es produeixen en infants i joves, entenent els i les joves com a centre i personificació d’un sistema de relacions, situacions i contextos disfuncionals; en la millora dels quals tots hi hem d’estar involucrats”

Participants:

- Associació Assistència Pedagògica i social infants, FICE Bulgària
- Bundesverband Therapeutische Gemeinschaften
(‘Comunitats Terapèutiques’) (Àustria)
- Fundació Resilis (Espanya)

Durada:

24 mesos (desembre 2012 - desembre 2014)

Finançador:

Descripció i Objectius

El 'Together against violence'¹ (a partir d'ara TAV) és un projecte transnacional destinat a desenvolupar accions i intervencions en l'àmbit de la violència juvenil amb el disseny de propostes i activitats d'intervenció en adolescents d'entre 14 i 18 anys a Bulgària, Àustria i Espanya.

Les tres entitats participants formen part de FICE Internacional², en la seva divisió europea, i ja havien treballat plegades, donat que han mantingut acords previs en l'àmbit on desenvolupen la seva activitat: la dotació de serveis residencials i comunitaris per a infants i joves en risc i les seves famílies.

Per tal de dur a terme el projecte, es va crear un grup especial de treball format per membres de les tres entitats, per tal d'unir esforços amb l'objectiu de millorar la prevenció i el treball amb adolescents perpetradors de violència i amb conducta disruptiva.

Els objectius del projecte eren de naturalesa molt diversa:

1. Investigar i avaluar els factors que condueixen a la manifestació d'actes violents;
2. Descriure el sistema vigent de serveis que atenen aquests joves i valorar-ne l'efectivitat;
3. Millorar l'efectivitat dels serveis a través de la provisió de recomanacions als diferents agents involucrats; i
4. Informar a la comunitat professional a nivell europeu per reduir els actes de violència repetida exercits per infants i/o adolescents.

Per assolir aquests objectius, es van dur a terme una sèrie d'activitats conjuntes, estructurades en plans de treball sistemàtics i complexos. Les principals activitats segons cada objectiu van ser:

1. Recerca i anàlisi a cada país de les situacions, interaccions i característiques dels adolescents que afavoreixen l'aparició i manteniment dels comportaments violents contra els altres, contra les propietats o mobiliaris i/o contra si mateixos.

¹ Web del projecte: <http://tav-eu.org/>

² FICE: Federació Internacional de Comunitats Educatives. Web: <http://ficeinter.net/>

Per fer-ho, es van entrevistar sis nois i sis noies de dos grups d'edat (13-15 anys i 16-18 anys) i per cada tipus de violència. Aquestes entrevistes es complementen amb trobades amb alguns pares i mares i professionals que atenen als joves als centres residencials on viuen³. A banda de determinar els factors que expliquen l'aparició d'aquests comportaments, es van analitzar les manifestacions de les conductes disruptives i els elements que les suavitzen.

2. Recerca documental sobre com actuen els sistemes legal i de protecció de cada país vers els infants i adolescents i els problemes de violència. En aquesta cerca es va posar especial atenció en les mesures que duen a terme els sistemes o organismes encarregats d'intervenir en l'àmbit de la infància protegida (per exemple la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAI) i els propis serveis), ja que la població estudiada eren adolescents acollits a centres que depenen del sistema de protecció.

Les entrevistes realitzades, van permetre l'anàlisi dels serveis i programes preventius i d'intervenció, així com les problemàtiques i elements d'efectivitat que poden ser millorats o potenciats als serveis residencials i els de suport post-residencial de què disposa el sistema, una vegada retornen amb la família o arriben a la majoria d'edat.

3. Preparació de propostes específiques basades en les conclusions dels estudis anteriors i que van destinades a incrementar l'efectivitat de les actuacions per fer front a la violència dels adolescents de manera directa i també a nivell institucional, tant nacional i europeu. Aquestes recomanacions es van organitzar en estàndards i implementacions pràctiques que es van redactar en termes d'aproximacions i mètodes de treball segons les necessitats concretes.

Aquestes recomanacions fan referència a cinc eixos d'actuació, determinats segons les necessitats dels joves i dels

³ A Catalunya, a centres d'acollida temporal o d'educació més intensiva (CREI)

professionals detectades a través de la recerca: treball amb les famílies i adults significatius; serveis i planificació, participació; entorns residencials i treball dels professionals.

Els resultats es van traduir en una publicació amb la informació principal de tota la recerca desenvolupada i les recomanacions

4. Per augmentar la difusió de la temàtica i dels resultats del projecte, a banda de la publicació esmentada, es va organitzar una trobada a nivell provincial i dos congressos, un a nivell nacional i un d'internacional, que van comptar amb la participació de professionals, agents i organitzacions de l'àmbit.

També es van dissenyar materials de difusió (carpetes, dossiers, tríptics, etc) i un web específic del projecte⁴ on s'hi presenten els diferents elements i resultats, a nivell de països i a nivell europeu. Els resultats de la recerca es van presentar als consells federals de FICE Internacional i posteriorment es van usar per tallers de treball i de nova reflexió, a més de la difusió als mitjans de premsa i a ràdio.

El projecte TAV contemplava diverses fases de treball, amb nombroses reunions dels participants tant a nivell nacional (encarregats de recerca, de difusió i de provisió de recomanacions) com a nivell internacional i amb representants estatals, ONG's i xarxes europees de joventut.

Els reports parcials sobre el projecte metodològic i els resultats de cada tema investigat: legislació i pràctiques; factors de violència i comportaments violents; serveis i efectivitat de les mesures; contingut i estructura de les recomanacions; reports dels resultats de les reunions i difusió regional són textos independents que han il·lustrat cada qüestió a la que fan referència (s'enllisten a l'apartat següent d'Assoliments).

La voluntat de 'Together against the violence' és assolir millores substancials i concretes en els diversos àmbits implicats pel fenomen de la violència entre adolescents.

⁴ Web del projecte 'Together against violence': <http://tav-eu.org/>

Una de les fites més importants que es van assolir a Bulgària, gràcies a la importància i realització del projecte, ha estat la proposta d'una nova llei sobre actuacions amb els infants i joves que presenten conductes disruptives feta a mitjans de 2016 que, si és aprovada, tindrà implicacions per oferir un millor suport i comportarà canvis fonamentals en les actuacions institucionals, professionals, d'intervenció i tractament d'infants i adolescents i a nivell social.

Assoliments:

Els propis resultats de la recerca⁵ es poden considerar en si mateixos un assoliment important, ja que **donen una imatge més precisa i entenedora** de com es genera, desenvolupa, manté i reforça la violència contra un mateix, els altres i l'entorn, així com de la percepció que es té sobre els recursos i elements que resulten efectius per afrontar-la. Aquests resultats permeten comprendre i reflexionar sobre la qüestió i la seva complexitat, i ser conscients de tots els elements a considerar a l'hora de buscar solucions i planificar intervencions.

Un segon assoliment serien els productes que es generen de la fase de recerca, presentats a diferents tipus d'actors relacionats amb l'àmbit de la infància protegida i/o relacionats amb el tractament de la conducta violenta, a nivell territorial, nacional i internacional.

En base a aquests resultats i investigacions, **s'han perfilat les recomanacions**⁶, el tercer assoliment, producte fruit del treball en equip. Els agents dels diferents països van acordar els eixos de treball que es van considerar més importants per treballar i es van formular els criteris per intervenir de manera general i als centres amb la voluntat de donar directrius i lineaments a diferents nivells institucionals per a intervenir millor.

⁵ *Podem consultar els resultats de la recerca a nivell nacional a: <http://tav-eu.org/sp/wp-content/uploads/sites/3/2014/05/PRESENTACI%C3%93N-INVESTIGACI%C3%93N-DAPHNE.pdf> i els a nivell internacional a: <http://tav-eu.org/sp/wp-content/uploads/sites/3/2014/03/RESEARCHES.pdf>*

⁶ *Recomanacions a nivell nacional: <http://tav-eu.org/sp/wp-content/uploads/sites/3/2014/05/Presentacia-Patricia-Quilez.pdf> i recomanacions a nivell internacional: <http://tav-eu.org/sp/recommendations/>*

També volem destacar com a assoliment del projecte, el lligam que s'ha creat entre les diferents regions europees participants, amb les seves particularitats i diferències en les manifestacions de violència i de les estratègies per abordar-la, i és que s'ha buscat l'enfortiment de l'actuació de totes i cadascuna d'elles a partir dels elements comuns o compartits.

Els tres països participants han buscat plegats contribuir a donar el pas cap a una política europea comuna dins de l'àmbit del benestar d'infants i joves, basada en els resultats de la investigació. Les recomanacions resultants es cristal·litzaran i tendiran a generalitzar-se en les pràctiques amb la implicació integral de les xarxes professionals europees, en les pràctiques locals contextualitzades i alhora, amb una visió a nivell europeu.

Els estudis i recomanacions resultants seran utilitzats per FICE International per incrementar l'efectivitat dels serveis per infants i joves amb conductes de violència.

En el cas d'Espanya, Fundació Plataforma Educativa, com a membre de FICE España, ja tenia a la seva agenda fer difusió dels assoliments del projecte i realitzar la implementació de les recomanacions en la seva tasca, incorporant-les a la seva línia de treball general i dels serveis que desenvolupa.

La innovadora aproximació d'aquest projecte va ser definida en termes de desenvolupar nous elements en el sistema de treball amb la població objectiu i d'acord a les seves necessitats.

Concretament, pels infants i adolescents perpetradors de violència, orientar la feina professional i la provisió de serveis sobretot a **la prevenció i el canvi en el comportament** i a evitar la repetició de les infraccions.

Respecte als serveis de la Fundació Plataforma Educativa, l'impacte s'ha fet notar des del moment que els i les professionals van compartir experiències, reunions de discussió i visites a altres serveis, van compartir amb educadors i educaores i personal del seu servei el que anaven aprenent; marcant així una evolució en les pràctiques educatives.

Experiències de treball

A continuació, us oferim un extracte de les entrevistes mantingudes amb els i les professionals de les organitzacions de Plataforma Educativa que han participat al projecte TAV. Aquests testimonis i vivències s'han recollit a través de les següents 5 preguntes:

1. *Quin va ser el teu paper en el projecte?*
2. *Com valores el projecte?*
3. *Què ha representat per a tu a nivell professional?*
4. *Ha suposat millores a nivell del teu servei?*
5. *Opinió personal projecte*

Daniel Fierro – Investigació i Recerca

Participant a l'intercanvi d'Alemanya

El projecte TAV va despertar el meu interès, implicació activa i podríem dir que, fins i tot, certa 'passió' en veure la possibilitat de vincular l'estudi del fenomen de la violència adolescent i com es desenvolupa des d'un enfocament científic, juntament amb la millora de les pràctiques concretes aplicades als centres residencials. Més encara sabent que es tractava d'un projecte de gran abast que pretenia fer recomanacions que arribessin a nivell del Parlament Europeu i que implicava diversos països, cosa que considero en sí mateixa una riquesa per l'oportunitat de compartir altres pràctiques culturals i educatives en un terreny tan delicat com la intervenció amb infància tutelada i problemes en el seu comportament.

Elaborar una explicació del fenomen basant-nos en les experiències directes dels implicats (joves, pares/mares, personal educatiu i institucional) ens ha animat, als recercadors dels tres països, ja que vam veure com aquesta Teoria fonamentada que estàvem configurant, s'anava construint al llarg de l'anàlisi de la informació: comparant i contrastant l'experiència entre individus i grups mostra, però també entre nosaltres com a analistes amb diferents perspectives i considerant les diferents visions.

Donar una estructura per explicar el fenomen i 'establir' un cos categorial d'estudi ha estat molt interessant des del punt de vista de la comprensió del desenvolupament, vivència i maneig dels brots violents. I alhora satisfactori, ja que permetia anar vinculant el que

anàvem obtenint i generant amb les altres fases i parts del projecte, la difusió i l'elaboració de recomanacions.

Obtenir una estructura que explica la violència a diferents nivells sistèmics em confirma que no es pot mirar el nen/a que presenta aquesta conducta com algú que la genera voluntàriament i res més, amb la plena voluntat de ser violent/a. Només es pot comprendre el seu comportament en el sí de les seves relacions, com a persona subjecta a diversitat de circumstàncies i que es mou en diversos cercles d'interaccions, per exemple a l'escola, el barri, la colla o l'equip esportiu, que també tenen el seu paper en fer-lo o fer-la ser com és. Ara comprenc més que mai que el nen o nena violent/a és producte i resultat de totes les seves interaccions, i a diferents nivells sistèmics. Sovint ens oblidem per exemple del rol que exerceixen en la nostra conducta els missatges publicitaris o els mitjans massius de comunicació, que inclouen informació, trets, imatges, personatges violents, o fins i tot valors que aplaudeixen, socialitzen, reforcen i legitimen la violència. Així doncs, entenc a aquest jove com el punt en què convergeix i es manifesta tot aquest conjunt de elements i circumstàncies que rarament ha elegit viure de manera voluntària. Per què no dir que tots tenim determinada responsabilitat en la vida de tots, i que hem de reflexionar en què fem per a què la violència augmenti, continuï o no desaparegui...?

D'altra banda, amb les respostes del/la jove a les entrevistes se'ns va revelar com el sistema de protecció de vegades pot no donar-los les millors condicions de vida o sortides als problemes, sinó al contrari, complicar-les. Si així ho perceben els joves, crec que els adults hem de reflexionar en les nostres manques de competència o de cura, siguin conscients o no; un tema clau en aquesta recerca. La 'màquina' del sistema és només resultat dels propis actes individuals, i com a tals, són l'única via per la qual el sistema es pot reconduir i millorar

Després, dir que m'ha agradat moltíssim conèixer amb els companys i companyes de treball de diferents instàncies i funcions dins de la nostra organització, perquè t'enriqueixes de la interacció i del treball conjunt. Ja no dir de la riquesa de conèixer professionals de serveis molt diferents, i d'altres entorns i països. Haver pogut conèixer des de dins el funcionament d'un servei residencial i terapèutic a

Àustria⁷ per exemple, ens ha ajudat a tenir més elements de reflexió per millorar els nostres serveis, amb les condicions que comptem al nostre context.

Considero tot un èxit el haver pogut generar una publicació, que en tot el sentit del terme fa de domini públic el que a través de les seves pàgines es vol posar de relleu, la naturalesa del problema i què es pot fer per canviar-lo. A més, dur a terme presentacions a nivell provincial a Girona, un congrés a nivell nacional a Madrid i un altre a nivell internacional a Barcelona ha sigut del més reconfortant, en tant ens ha permès 'treure-li tot el suc' a la informació generada, en compartir-la amb agents interessats/des en conèixer-la.

Personalment, el millor de tot en aquest sentit va ser el haver tingut l'oportunitat de ser entrevistat per l'Agència EFE (premsa) i per Ràdio Canàries, sabent que després aquestes informacions sortirien en els mitjans de comunicació. Però l'autèntic èxit i satisfacció és l'impacte que el projecte hagi pogut tenir en termes de millores i modificacions introduïdes en els centres i en la vida dels nostres nois i noies.

Josep Maria Hernández - Director de CREI

Suport a la recerca del projecte

El meu paper en el '*Together against violence*' va consistir a formar part de l'equip de recerca donant suport a la persona del meu centre que hi treballava en exclusiva, participant en la selecció dels joves a entrevistar segons el perfil i les variables considerades, planificant i supervisant la tasca i la documentació. A més, de participar en les diferents reunions de treball programades, cosa que em dóna una idea clara de la progressió i de les diferents fases del projecte.

Crec que ha estat una experiència molt interessant per apropar-nos a aquesta realitat; en primer lloc, perquè ens ha mostrat que es tracta d'una problemàtica comuna en els diferents països a l'hora de treballar amb adolescents i les seves conductes; en segon lloc, ens ha permès conèixer altres metodologies, serveis i recursos per treballar-hi i, per últim, pel que hem après com a professionals de l'àmbit i que podrem traslladar a la resta de l'equip educatiu del centre, en el meu cas, al CREI d'on sóc director.

⁷ Línies guies servei residencial Àustria: <http://www.t-gemeinschaften.org/index.php/en/our-facilities-for-children-and-parents/child-protection-guidelines>

L'inici del projecte va ser sobtat; als pocs dies d'integrar-nos vam tenir una reunió de planificació a la ciutat de Sofia, on ens vam adonar de tota la feina que generaria el projecte i que necessitaríem ampliar l'ajuda per a la recerca, que constava de diverses fases i exigia un nivell d'aprofundiment i anàlisi important i més extens del que semblava d'entrada. Jo estava molt interessat pels resultats que podien obtenir-se, al nostre país i també als altres, pel que fa a les causes, desenvolupament i conseqüències de la violència adolescent; i després satisfet per l'avaluació dels resultats, les conclusions i les conferències que es van organitzar.

A nivell personal i professional em va produir una sensació de satisfacció: finalitzar un projecte de llarga durada, amb tants professionals intervenint i haver donat difusió als resultats obtinguts en la recerca i les recomanacions generades arrel d'aquests, crec que va ser un èxit. Com he dit anteriorment, tant l'aprenentatge com el bagatge que et reporta aquest projecte és molt important.

Pel que fa a la transcendència del projecte a nivell d'innovacions a la pràctica i assoliments que hagi facilitat per a la millora dels serveis, primerament dir que les persones que portem bastants anys som conscients dels 'mals' que afecten la nostra feina, i portem temps aplicant millores en relació als diferents aspectes de les recomanacions que han sorgit en el projecte. Però per una banda cal implicar més a les institucions que gestionen el sistema de protecció i els recursos, i per altra s'ha de dir que els efectes d'aquestes millores no són immediats però s'estan fent passos en les línies a treballar esmentades a les conclusions: actualment es treballa més amb les famílies, s'ha limitat l'estada residencial i el jove participa més en el seu projecte educatiu; tota una sèrie d'aspectes que estan al nostre abast i anem millorant. Així doncs, d'alguna manera el projecte ens ha donat guia però d'altra banda confirma algunes coses que nosaltes als centres i amb el joves ja vèiem.

Elisabet Gómez - Sotsdirectora Centre d'Acollida

Suport en la difusió i comunicació del projecte

Vaig participar a la comissió encarregada de comunicar als professionals, serveis i recursos del nostre àmbit la finalitat i objectius del projecte, així com de les fases i progressos. Per exemple, quan es va

organitzar la trobada a nivell territorial a Girona, vam contactar amb els diferents referents dels EAIA⁸ i EFI⁹ per explicar-los pas a pas el projecte i objectius proposats per tal de realitzar l'estudi. En aquell moment ja teníem els resultats de la recerca i calia fer difusió a nivell local dels resultats sobre els factors que expliquen la violència dels i les joves, així com de la percepció de l'efectivitat de la resposta per fer-hi front dels serveis, en aquest cas a Catalunya. Compartir-ho amb els assistents va ser una oportunitat per fer una reflexió conjunta i pensar noves perspectives i possibles línies de treball futur.

A més de treballar a nivell local, l'equip de comunicació es coordinava amb la resta de països per realitzar les diferents fases de l'estudi al mateix temps i per organitzar les trobades dels diferents equips als tres països i posar en comú les tasques.

Una vegada es va acabar la fase d'estudi, es van organitzar dues trobades per presentar l'estudi realitzat i exposar les conclusions, una de caràcter nacional a Madrid i una d'internacional a Barcelona. Ambdues trobades van ser un èxit d'assistència, per número i per diversitat. A més, es va fer una difusió important de tot el material al web del projecte¹⁰.

Per mi el '*Together against violence*' va ser una gran oportunitat de conèixer altres formes de treballar, noves mirades i enfocaments de l'educació en l'àmbit residencial. Sovint els i les professionals que treballem amb joves i adolescents amb perfils violents, disposem de pocs recursos i és difícil atendre'ls sense poder oferir-los alternatives. Projectes com aquest, ens ofereixen l'oportunitat d'observar i viure de primera mà altres maneres d'actuar, o aportar altres estratègies educatives, terapèutiques i d'acompanyament, que actualment són molt necessàries per poder millorar la intervenció amb els nostres joves.

Aquesta experiència va ser molt enriquidora, tant a nivell professional com personal, em va permetre viatjar, veure i conèixer altres indrets del continent, conviure amb companys de la nostra organització i amb professionals d'altres països, les sessions de treball sobre el tema, compartir visions sobre el tema d'interès i com l'hem experimentat i enfrontat, i les nostres valoracions sobre com es tracta i

⁸ EAIA: sigles d'Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

⁹ EFI: sigles d'Equips Funcionals d'Infància

¹⁰ Més informació a '*Together against the violence*' <http://tav-eu.org/sp/>.

s'hauria de tractar, va ser tot molt enriquidor. També va ser un pas per mi important involucrar-m'hi, amb tot el que comportava; a nivell d'implicar-me en un treball nou que en moments absorbia molt, anar als viatges, fer l'esforç de parlar en anglès... però també a nivell d'organització familiar meva i de coordinar amb la meva feina central com a sotsdirectora de centre d'acollida... un gran repte!

A la tornada vaig tenir l'oportunitat d'explicar al meu equip els resultats i conclusions de la recerca, i les recomanacions derivades. Conjuntament amb els professionals del meu centre, doncs, vam fer comparacions i es va analitzar reflexivament la nostra realitat amb aquests referents. L'equip educatiu va estar molt receptiu a les meves explicacions en aquell moment i estem integrant a la nostra praxis quotidiana i del projecte de centre diferents elements i millores que tenen a veure amb un tractament de la violència més efectiu i, sobre tot, des d'una vessant i mirada més preventiva, intentant reduir-la des dels seus inicis.

Patricia Quílez - Educadora Social CRAE

Responsable de les recomanacions

El projecte m'ha semblat interessant per a intercanviar experiències entre països, fer xarxa entre professionals i conèixer com es treballa arreu d'Europa. Els seus centres eren molt diferents, i va ser enriquidor saber sobre els criteris d'intervenció a Àustria i Bulgària i comparar amb Catalunya. Això ens va ajudar a tenir referències per valorar més integralment els nostres centres i funcionament. La tipologia de centre a Bulgària, per exemple, segons la van descriure els i les participants d'aquest país és molt institucionalitzada, centres grans i amb concentració de població. Pel que fa a Àustria, pel contrari, ho vaig veure més 'avançat'; em va sorprendre el treball de cas que es fa, amb atenció psicològica i educativa més individualitzada i amb més recursos, per exemple en la generalització de les activitats extraescolars. I segueien altres línies educatives, que em semblaven més riques i integrals.

Personalment, considero que va ser una experiència molt positiva, per haver conegut altres cultures, formes de treballar... -de vegades se'ns fa monòtona la feina als centres, per això va ser un al·licient en el meu treball com a educadora conèixer-les, compartir experiències

i tenir l'oportunitat de participar com a 'experta': el fet que la meua experiència i opinió fos important, vàlida; sortir de la rutina i 'situar-me en el mapa' per a ser escoltada, valorada, va fer que em sentís molt bé en el projecte.

També em va fer reflexionar sobre la meua pràctica i sobre mi; per exemple en la importància de donar als nois amb problemes de violència una rutina i activitats més centrades en ells; ser més conscient de la transcendència que poden arribar a tenir en la seva vida. També a ser crítica en alguns aspectes del centre i ser capaç de dir o conceptualitzar millor el que no em sembla bé del meu centre; independentment que sigui difícil de canviar.

Crec, per altra banda, que els continguts, resultats i beneficis del projecte van arribar poc als centres; i això, pot percebre's com una pèrdua de temps. Pot ser que faci falta que hi hagi, per exemple, un lligam més fort, més reflectit, a nivell de servei aplicat. Perquè de vegades els serveis ens podem sentir una mica 'orfes' de les noves bones pràctiques, el que s'està innovant, que era una mica l'objectiu. Millorar en la prevenció, aplicar els suavitzadors de la violència i altres recursos, a partir de les recomanacions..., em pregunto si aquestes van arribar als serveis... No puc dir clarament en què ha repercutit a aquest nivell; sí que és veritat que és interessant el que s'ha trobat sobre l'origen i desenvolupament de la violència en els adolescents, i que vam exposar els resultats al públic en general amb les presentacions als congressos a Madrid i Barcelona; però de vegades et preguntes en què ha quedat tot això.

Pel que fa a les recomanacions derivades de la recerca, la part en la qual vaig participar més, em va semblar que són molt estructurades, i riques pels treballadors i treballadores. D'alguna manera les sabem intuïtivament; ara el que fa falta és tenir més vies i recursos per a portar-les a que es facin una realitat: el treball amb la família, millorar la formació, els espais per a què els educadors puguem donar una atenció més especialitzada i individualitzada... Però sí que d'alguna manera les recomanacions van recollir coses 'que ja se sabien' i ara donen una estructura què seguir pel treball.

Tot plegat, la sensació que em va quedar és positiva, com he dit; de molt treball cooperatiu, i una nova visió per a la intervenció. Sobretot, per a mi la major riquesa és el que he dit sobre la reflexió

de la meva tècnica en intervenir i la pràctica diària, que normalment no es té temps de fer, de manera profunda: ha permès mirar des de fora, agrupar, pensar i estructurar en llenguatge de recomanacions, especificant-ne a detall els continguts. I, per suposat, a nivell personal haver de parlar en públic, en altre idioma, preparar les presentacions per als congressos, va ser un repte i un enriquiment, ja que jo no m'esperava ser convidada a participar. Una bona experiència de treball!

4. Visites d'intercanvi entre professionals de l'àmbit de l'atenció residencial de joves tutelats

FITXA PROJECTE

Breu definició:

“Una experiència rellevant per a la professionalització del treball residencial a partir de l'observació de bones pràctiques i una oportunitat per a millorar i reflexionar sobre la pròpia pràctica dins i fora dels serveis”

Participants:

- Gesellschaften Für Soziales (Alemanya)
- Fundació Plataforma Educativa (Espanya)
- Bundesverband Therapeutische Gemeinschaften ('Comunitats Terapèutiques') (Àustria)

Durada:

Cada projecte de visita d'intercanvi té una durada de 7 mesos, incloent activitats de preparació i elaboració de resultats. Les visites d'intercanvi de professionals en els diferents països tenen una durada de 5 dies. Fins a març de 2017, s'han realitzat 2 projectes de visites d'intercanvi entre professionals:

- i. L'any 2015 - Visita d'intercanvi entre professionals a Hamburg
- ii. L'any 2016 - Visita d'intercanvi entre professionals a Viena
- iii. El Juny de 2017 està prevista la visita d'intercanvi entre professionals a Girona

Finançador:

Erasmus+

Descripció i Objectius

Aquest projecte d'intercanvi d'experiències s'emmarca en el programa europeu Erasmus+ que impulsa les perspectives laborals i el desenvolupament professional en els àmbits d'educació, formació, joventut i l'esport a través d'accions de mobilitat entre entitats participants.

Les organitzacions participants es beneficien de les accions de mobilitat facilitades per aquest programa des de diferents vessants:

1. Millorar la seva capacitat operativa a nivell internacional,
2. Desenvolupar projectes innovadors amb socis d'arreu del món,
3. Disposar d'una cartera d'oportunitats més atractiva per estudiants i pel personal propi,
4. Accedir a més projectes i oportunitats de finançament,
5. Millorar les seves competències de gestió, així com la capacitat de preparar, gestionar i fer seguiment de projectes

Les organitzacions participants en aquests intercanvis van ser:

- Bundesverband Therapeutische Gemeinschaften¹¹ (a partir d'ara 'Comunitats Terapèutiques') d'Àustria, entitat amb una àmplia experiència en el desenvolupament d'activitats de caire terapèutic amb joves, generalment provinents de famílies disfuncionals, que presenten un historial de fracassos a altres institucions. Per això, les seves intervencions són individualitzades, contínues i en estructures de tipus familiar. Aquesta entitat també ofereix serveis de formació i classes en els propis serveis residencials, i en un centre de suport per a famílies.
- L'organització Für Soziales¹² (Alemanya) experta en col·laboracions entre el sistema educatiu i les residències d'acollida per la millora del nivell educatiu de joves i en models d'acolliment

¹¹ Les comunitats terapèutiques són centres on es dona la provisió de cures i serveis de suport a nens i adults joves de famílies disfuncionals, amb una estructura que resulta terapèutica en sí: d'una banda es dona als joves una rutina ben ordenada i un marc harmònic i estable, i de l'altra es dona suport al personal des de diverses disciplines terapèutiques o de marcada orientació i enfocament terapèutic i restauratiu per a la intervenció amb els usuaris. Més informació a: <http://www.t-gemeinschaften.org/>

¹² Més informació de l'entitat alemanya Für Soziales <https://www.fuersoziales.de/>

de joves amb els seus pares, assessorament i intervenció familiar i en l'àmbit de la violència domèstica, l'assetjament, la interacció amb agressors i l'assistència social relacionada.

- Fundació Plataforma Educativa¹³ ha aportat la seva experiència en serveis i activitats relacionades amb el foment de la integració social de joves, sobretot mitjançant els seus serveis d'atenció residencial, de pisos assistits i la promoció de la inserció laboral.

Les tres organitzacions participants en aquest intercanvi, ja havien col·laborat anteriorment: concretament, el 2014, van signar un acord per impulsar accions conjuntes i promoure la millora de les capacitats i el desenvolupament dels professionals.

A partir d'aquest acord, es va considerar una oportunitat de millora i de valor dur a terme visites d'estudi als serveis de les entitats participants: a les d'Hamburg l'any 2015, a Viena el 2016 i està prevista una tercera visita als serveis de Fundació Plataforma Educativa a Girona, aquest 2017, per tal de tancar el cercle. L'objectiu d'aquestes visites és millorar l'acció educativa dels i les professionals vers els i les joves atesos i les seves oportunitats de benestar i integració social.

Objectius del projecte

Els beneficis que ofereix l'acció d'Erasmus+ permeten trobar un sentit més profund als objectius del projecte d'intercanvi, com són:

- Compartir bones pràctiques –informació i experiències– entre professionals, per adquirir nous coneixements i recursos que facilitin la millora de serveis a infants i joves tutelats/des.
- Incrementar el treball en xarxa entre organitzacions participants.
- Identificar conjuntament noves oportunitats de col·laboració que les beneficiï.

Així, els intercanvis constitueixen el primer conjunt d'activitats desenvolupat a partir de la firma de l'acord de col·laboració entre les tres entitats participants, totes de l'àmbit de la joventut tutelada.

¹³ Més informació de Plataforma Educativa a <http://www.plataformaeducativa.org>

Selecció d'àmbits temàtics per fer les visites d'intercanvi

La selecció d'àmbits temàtics per fer les visites d'intercanvi entre professionals s'enfoca a serveis que abarquen infants i joves . Hi ha serveis que estan especialitzats per edats, però d'altres atenen a nens i adolescents conjuntament. D'altra banda, també hi ha serveis que inclouen a la família dins del perfil d'usuari, fent un treball paral·lel amb ella per realment atacar els elements de risc que generen la tutela. Per tant, per les visites s'han tingut en compte la varietat i diversitat de serveis, incloent els d'atenció a les famílies.

Aquests intercanvis han servit per tractar quatre eixos complementaris per realitzar un abordatge integral amb els joves i d'interès comú per les tres organitzacions:

1. Les modalitats d'acollida
2. L'educació
3. L'acció terapèutica
4. La integració social

Per fer-ho s'han visitat diversos serveis relacionats amb aquestes temàtiques, cosa que ha permès als i les professionals participants, conèixer els mètodes i pràctiques innovadores que s'hi realitzen.

Cadascuna de les organitzacions participants va seleccionar cinc professionals de l'àmbit de la joventut tutelada, d'entre els diversos perfils i formacions de què disposa per comptar amb la màxima diversitat de perfils i així incloure la màxima diversitat de punts de vista possibles.

Els criteris de preselecció que es van tenir en compte a l'hora de triar aquests professionals van ser:

- a. El seu interès en participar en el projecte
- b. La seva capacitat i experiència en el sector
- c. El seu nivell d'anglès per tal de garantir una comunicació eficaç i exitosa durant les visites
- d. Si el servei podia gestionar amb garanties la seva absència del lloc de treball habitual

Per a la selecció final, el/la responsable de cada organització va realitzar una entrevista personal a les persones candidates, on se'ls informava sobre els objectius del projecte i quines obligacions comportava. Una vegada realitzada la selecció, les persones seleccionades van signar un acord pel qual es comprometien amb els objectius i normes del projecte.

Les visites realitzades han constatat que, tot i tenir unes línies de treball i uns objectius comuns, difereixen en la seva acció, metodologies, processos i serveis; així que debatre i compartir bones pràctiques va resultar molt enriquidor. Les tres organitzacions han aportat la seva experiència sobre la gestió dels serveis i la intervenció amb el jovent tutelat des de la vessant i orientació particular seguida a les seves entitats, construint d'aquesta manera un intercanvi molt enriquidor, del qual en ressaltem els beneficis més endavant.

Planificació i desenvolupament:

Les tres entitats van participar activament des del primer moment: a la fase de propostes es van consensuar els temes, la coordinació i la gestió.

Després d'aquesta fase de disseny es va iniciar la planificació de les visites, que incloïa la logística de l'estada, visites als serveis, activitats complementàries i visites culturals i de coneixement de l'entorn, així com els materials de treball: una carpeta de benvinguda amb el programa de l'estada, informació pràctica i de mobilitat, documentació informativa sobre els serveis a visitar i un qüestionari final d'avaluació.

Pel que fa a la prevenció de riscos, tot i que les visites no contemplaven que hi hagués contacte continuat i intens amb els joves tutelats dels diferents serveis, es va informar sobre totes les mesures de seguretat i prevenció a tenir en compte i les visites es van realitzar sota supervisió del personal de les organitzacions amfitriones. També assenyalar que es va considerar d'interès que els i les participants en els intercanvis es coneguessin prèviament a les visites, es van intercanviar els seus currículums en format estandarditzat i es va crear un grup de facebook.

L'encarregada de liderar el projecte en la fase de disseny i en el primer dels intercanvis, el d'Hamburg, va ser Fundació Plataforma Educativa; el segon intercanvi, el d'Àustria el va gestionar l'entitat austríaca i actualment, és l'organització Für Soziales qui s'encarrega de la coordinació de les visites que es realitzaran als centres gironins el proper juny de 2017.

Les visites a les institucions es van organitzar en grups de tres persones, un membre de cada organització i país, que van visitar cada servei, de manera rotatòria. Es va escollir aquesta estratègia per tal de promoure la interacció entre els membres.

Les visites tenen una durada de cinc dies i una estructura similar:

- Primer dia els participants es coneixen i es formen els grups. Seguidament s'expliquen els objectius del projecte, les dinàmiques i les tasques a realitzar.
- Entre el segon i quart dia es realitzen les visites a serveis i les activitats de discussió i intercanvi de bones pràctiques. Les visites es complementen amb activitats lúdico-culturals.
- L'últim jornada d'estada serveix per fer una posada en comú, realitzant presentacions sobre els serveis visitats per debatre i compartir experiències i, finalment, elaborar les conclusions de manera conjunta.

Aprofitant el context del projecte, responsables de les tres entitats es troben durant els últims dos dies de la vista per fer seguiment i donar suport als participants.

Primer intercanvi: Hamburg (Alemanya)

En la primera experiència, es visiten serveis gestionats per Für Soziales, entitat amb experiència en residències d'acollida per a millorar el nivell educatiu dels joves, en models d'acollida de joves amb els seus pares i en col·laboracions entre el sistema educatiu. Per a aquesta primera experiència de visites a centres, per part de Plataforma Educativa hi van participar una assistent educatiu en pràctiques i tres educadors i educadores de CRAE, a més d'una psicòloga de CREI.

Per àmbits temàtics i dies de visita, els serveis visitats van ser:

- A. Servei d'acolliment comunitari per a progenitors i els seus fills: 'Via mia'
- B. Aula pel treball de les necessitats educatives especials: "Bruckenklasse"
- C. Servei residencial per a menors refugiats no acompanyats
- D. Servei residencial per a joves a Niendorf
- E. Servei de treball comunitari ("*Familiennetzwerk*")

A. El servei 'Via Mia': acolliment comunitari per a progenitors i els seus fills.

És una forma innovadora d'acolliment residencial amb supervisió per treballar conjuntament l'increment del nivell d'autonomia, el benestar i la integració de la vida quotidiana dels progenitors i els seus fills.

Es tracta d'un conjunt d'accions i serveis que donen suport als pares per millorar les seves competències en la cura i educació dels fills, oferint allotjament continuat i de llarga durada en apartaments a famílies amb diverses problemàtiques (mentals, de violència, d'addiccions), monoparentals o no, per tal que comptin amb un espai normalitzador de desenvolupament i per ensenyar-los estratègies de parentalitat positiva, i recuperin així les seves funcions sota l'enfocament de treball d'emocions i vincles afectius STEEP¹⁴.

Es treballa de forma col·lectiva amb les famílies i el seu procés vital, però també individualment quan cal amb un seguiment individualitzat dels casos amb un registre diari, i alhora comptant amb un pla de treball familiar amb objectius delimitats.

Les persones ateses, a més, fan ús de recursos externs, terapèutics, mèdics i ocupacionals; els infants van a l'escola, s'ofereixen suports per a la continuació amb els estudis o per trobar feina, i en marxar reben suport per part de la xarxa de serveis del nou destí.

¹⁴ STEEP: sigles en anglès d'*Steps Towards Effective and Enjoyable Parenting*; en català, *Passos Cap a una Parentalitat Efectiva i Agradable*

‘Via Mia’ és una bona pràctica que ofereix un entorn acollidor i amable, afavoridor del desenvolupament sense estigmes i amb espais d’intimitat propis.

B. ‘Bruckenklasse’, aula pel treball de les necessitats educatives especials.

Aquest servei aplica una metodologia basada en l’aprenentatge propi i específic de cada usuari, més enllà dels continguts específics i per tal d’integrar-lo a l’escola ordinària de manera normalitzada.

L’ETEP¹⁵ és el programa utilitzat per promoure les habilitats emocionals i socials en infants i adolescents amb problemes de comportament/adaptació a centres d’integració. Aquest programa però no acaba el seu recorregut aquí, aplicant-se també a grups normalitzats ja que es considera que hi ha un dèficit de la cura d’aquests aspectes en els plans educatius.

La particularitat d’aquest programa consisteix a no veure dèficits sinó les fortaleses i les potencialitats de cadascú, realitzant diagnòstics, establint objectius avaluables i fent ús de diverses estratègies d’intervenció i el seu èxit rau en què els i les joves assoleixen els objectius dels processos d’aprenentatge estructurat i els coeducatius.

No es tracta d’una acció desconnectada sinó que es té molt en compte l’entorn de treball i es manté la connexió i col·laboració amb els diversos agents que intervenen amb els joves i la seva família (escola, serveis socials, departament del menor, formació per pares i mares) per tal d’atendre els problemes d’una forma integral abastant les rutines, l’autoconcepte i les relacions interpersonals del subjecte.

D’aquesta pràctica se’n valoren molt positivament molts aspectes: treball individualitzat, directe, flexible, connectat i multidisciplinar que atén els diversos factors que afecten l’evolució de la persona a tots nivells: acadèmic, ambiental, familiar i psicològic.

¹⁵ ETEP: *Entwicklungstherapie / Entwicklungspädagogik*, per les seves sigles en alemany; *Teràpia del Desenvolupament i Pedagogia del Desenvolupament*

El sistema de qualitat es basa en l'autoavaluació per part de l'usuari del seu procés, i també en les valoracions fetes d'uns usuaris cap als altres. A part, el servei de psicoteràpia realitza una supervisió mensual per a coordinar-se.

C. Servei residencial per a menors refugiats no acompanyats.

Es tracta d'un servei que busca la integració de joves refugiats no acompanyats a la vida quotidiana i normalitzada del nou entorn cultural i social fomentant la seva autonomia.

Els habitatges on viuen compten amb tots els mitjans per a dur a terme aquesta promoció i les rutines quotidianes: se'ls ofereix alhora educació formal, sensibilització intercultural, llengua alemanya i capacitació laboral.

Per garantir la qualitat del servei es realitza una avaluació semestral dels plans de treball individualitzats i dels seus objectius per part dels i les professionals en coordinació amb els/les tutors/es legals dels infants i joves. A més, hi ha una supervisió interna mensual per part de la xarxa de treball ('*Netzwerk*'). Per donar a conèixer aquest projecte i afavorir la integració dels joves al barri, es va fer una campanya de difusió a nivell barri, a través d'un porta a porta, i a més se'n va fer partícips a la resta de serveis implicats, preveient el treball en xarxa amb els diferents serveis escolars, extraescolars i laborals.

Aquest projecte promou, especialment, la integració i l'autonomia del jove, fomentant l'autoregulació i l'autocontrol, traspasant-li part de la responsabilitat del projecte individual, amb diferents tasques d'autogestió.

Des d'aquí s'han promogut projectes molt interessants i especialment enriquidors, vinculats amb la música i l'esport.

D. Servei residencial per a joves a Niendorf

Un centre educatiu i pedagògic per recolzar adolescents que presenten problemes de conducta de tipus agressiu i, alhora, trastorns d'estrès posttraumàtic davant la situació viscuda.

El servei els ofereix dur una vida independent, a través de l'establiment de regles i estructures en un entorn favorable, organitzant els hàbits i el temps d'oci i oferint-los una relació de tutoria a diferents graus i paritària, homes/dones, per parelles educatives amb plans individualitzats de treball.

Les activitats i les mesures correctores es desenvolupen en grup, utilitzant el diàleg amb el/la tutor/a per tal de regular i consensuar les conseqüències dels actes negatius.

El treball es realitza estretament amb les famílies, mantenint reunions regulars amb els professionals per discutir els problemes.

Els usuaris/es assisteixen a recursos externs d'oci, esport, educació i teràpia coordinats amb el servei. Un/a coordinador/a realitza la supervisió interna mensual de l'equip de treball.

Un dels principals valors del projecte és la utilització d'un sistema assembleari per tractar temes d'interès, prendre decisions, avaluar els progressos i resoldre conflictes. A més, es donen moltes opcions i possibilitats per ser creatiu, en un espai que fomenta la vida independent i en espais individuals, però amb suport constant i que pot ser molt personalitzat donada la ràtio professional-usuari/a.

E. Servei de treball comunitari ('Familiennetzwerk')

Aquest servei ofereix onze accions diferents per a famílies amb diversos problemes d'addiccions, violència, manca de recursos o malaltia mental que viuen en habitatges de protecció social.

Cada activitat aplicada té uns objectius concrets i diferents però tots dirigits a detectar necessitats i oferir solucions amb una voluntat preventiva i comunitària: les famílies poden parlar dels seus problemes amb els i les professionals o amb altres famílies i sentir-se recolzades. També hi ha la possibilitat de treballar amb la família al complet o amb alguns dels components per separat.

La coordinació deriva a les persones usuàries als diferents projectes sense pla individual: l'avaluació es fa a partir dels objectius del projecte i les necessitats del servei, i el control de qualitat a través dels serveis socials de joventut.

El servei ofereix un espai específic, accessible i gratuït perquè les famílies rebin suport, afavorint la seva participació amb una metodologia no invasiva. Constitueix una forma de prevenció primària que evita l'empitjorament de les problemàtiques.

Algunes de les qüestions que han destacat els i les participants de Plataforma Educativa dels serveis visitats a Alemanya van ser:

1. El grau d'autonomia dels joves a les institucions alemanyes, que contrasta amb el tarannà més *'proteccionista'* de les catalanes. Aquesta reflexió es va posar en comú amb responsables i companys/es dels serveis per valorar la possibilitat d'adoptar mesures que promoguin més l'autonomia dels joves.
2. La importància que es donava al fet d'assolir un ambient casolà dels serveis i l'èmfasi que posaven en els detalls. Aquesta és una altra mesura que es proposa implementar si les condicions econòmiques i de personal ho permeten.

Segon intercanvi: Viena (Àustria)

La segona ronda de visites es va fer a centres de la ciutat de Viena i rodalies, gestionats per l'organització Bundesverband Therapeutische Gemeinschaften (Comunitats Terapèutiques), entitat especialitzada en la millora i potenciació de les capacitats dels joves amb una orientació de tractament terapèutic.

Per àmbits temàtics, els serveis visitats van ser els següents:

- A. Comunitats terapèutiques a Neufeld i Ebenfurth (dues visites).
- B. Comunitat terapèutica Penzig per a menors refugiats no acompanyats
- C. Centre de teràpia Jaidhof
- D. Comunitat terapèutica Grinzing

A. Comunitats terapèutiques a Neufeld i Ebenfurth

Dos centres de 7-8 places per a nois d'entre 6 i 18 anys, que vénen derivats d'altres serveis d'atenció on presenten dificultats d'adaptació. Hi treballa un equip multidisciplinar constituït per pedagogs socials, terapeutes, psicòleg/a, psiquiatra, professors/es i responsable/s de manteniment.

L'equip educatiu viu en el mateix espai i realitza les tasques domèstiques conjuntament amb els joves, amb una estructura similar a la familiar. Es fa un treball i seguiment individualitzat, amb sessions setmanals de teràpia, classes de música i activitats esportives.

B. Comunitat terapèutica Penzig menors refugiats no acompanyats

És un servei que consta de sis places per a l'atenció a joves refugiats no acompanyats d'entre 13 i 17 anys, víctimes de persecucions per raons polítiques, de raça, religió, etc. i amb conseqüències traumàtiques importants.

Són atesos per vuit professionals, entre treballadors/es socials i pedagogs/gues socials, amb formació específica i especialitzada en aquesta població. Es treballa en l'autonomia i la integració de cada jove mitjançant l'aprenentatge de l'idioma i la realització d'un esport, amb especial cura de no imposar les regles ni normes i buscant realitzar acompanyament emocional; a part de proporcionar-los tot tipus d'atenció terapèutica (psicoteràpia, art-teràpia...).

C. Centre de teràpia Jaidhof

Una institució residencial especialitzada en el treball terapèutic amb adolescents i joves d'entre 14 i 16 anys amb comportaments disruptius i/o de risc, que són agressius verbalment i físicament, i que presenten dificultats per relacionar-se amb els iguals; a banda d'estar poc motivats pels recursos escolars.

El servei consta de dues unitats diferenciades (també per espais): una unitat amb sis joves (tres nois i tres noies) i una

unitat individualitzada on hi conviu un jove amb atenció individualitzada d'un professional terapèutic les 24 hores. El servei compta amb escola i centre de teràpia, amb alguns dels serveis obligatoris, com la psicoteràpia o l'equinoteràpia, i d'altres de voluntaris, com el shiatsu o l'art teràpia.

El centre fa especial atenció a mantenir una bona relació amb els joves i compta amb un equip d'atenció multidisciplinar amb educadors/es socials, professor/a i estudiants en pràctiques. A més, tenen la possibilitat de mantenir contacte telefònic amb la família i visita dos caps de setmana al mes.

D. Comunitat terapèutica Grinzing

Es tracta d'un servei de vuit places per a nois entre vuit i catorze anys amb diverses problemàtiques socials (provenen de famílies desestructurades amb falta de limitació personal) que equivaldria als CRAE's¹⁶ de Catalunya.

L'equip de treball està format per vuit educadors socials especialitzats en joves d'aquesta tipologia que treballen coordinant la vida quotidiana dels infants i joves, la seva estructura diària, les activitats de temps lliure i el contacte amb les diferents fonts de suport professional extern.

Aquesta relació amb un enfocament entre iguals dóna lloc a una millora en el comportament i l'adquisició efectiva d'hàbits adequats i un tracte respectuós amb els altres, afavorint l'autoconfiança i la normalització de la vida futura. Pel que fa a la família, hi ha oberta possibilitat de visites, els/les joves poden contactar-hi telefònicament i rebre visites pels aniversaris o rebre'n la companyia en cas d'hospitalització.

D'aquest servei es destaca com a bona pràctica el comptar amb plantilles multidisciplinars, que complementen el seu treball diari amb un ventall molt ampli de serveis professionals externs.

¹⁶ CRAE: Centre Residencial d'Acció Educativa. Aquests establiments ofereixen a l'infant o adolescent de zero a divuit anys un recurs alternatiu a un medi familiar inexistent, deteriorat o amb greus dificultats per cobrir les seves necessitats bàsiques.

A més de la importància donada al treball terapèutic amb els infants i joves, es reforcen les seves potencialitats i capacitats individuals, sobretot en activitats artístiques i musicals. Això és possible gràcies a la reduïda ràtio jove-educador, i és que es compta amb prou recursos per a donar espais íntims i individuals, amb flexibilitat davant la individualitat. Finalment, destacar que s'apliquen tècniques alternatives, que facin no arribar a fer necessària la contenció física gairebé mai.

Algunes qüestions dels serveis visitats a Àustria que van cridar l'atenció als i les participants de Plataforma Educativa van ser:

1. Als centres de Neufeld i Ebenfurth, es van trobar amb un enfocament molt flexible pel que fa a l'estructura educativa. La justificació pedagògica era que la llibertat en l'endrega i l'arranjament dels espais individuals promou la responsabilitat i el tenir cura de les habitacions de cadascú. A més, tenen la possibilitat de tenir mascota (fins i tot un gos que feia treball terapèutic).
2. La cuina estava a càrrec dels propis educadors amb l'ajuda dels joves quan la dinàmica ho permetia.
3. La baixa ràtio educador-jove permetia una atenció pràcticament individualitzada, cosa que afavoria un tracte molt proper. A aquesta ràtio, a més s'hi afegia el reforç del treball voluntari i el servei social que ofereixen els serveis substituïtoris del militar, que donen als serveis un ambient de població no acollida.
4. A més, tots els serveis disposaven de sistemes informàtics totalment interconnectats amb els dispositius d'atenció al jove, cosa que també passava a Alemanya.

Assoliments:

A banda de la detecció, reflexió i discussió de les bones pràctiques detectades i que hem presentat anteriorment, es pot considerar, si ens basem en les valoracions finals dels participants, que es van complir els tres objectius globals proposats a l'inici del projecte.

- 1. Compartir informació i experiències entre els professionals per millorar la provisió dels serveis:** els i les participants consideren que van adquirir nous coneixements i que les competències desenvolupades, en general, van satisfer les expectatives.

- a. Millora de les competències tècniques**

El projecte va promoure conèixer noves metodologies i l'intercanvi de bones pràctiques en relació al treball amb joves tutelats en l'àmbit residencial. Tot i l'interès i idoneïtat d'aquests continguts, alguns participants indiquen alguns impediments a l'hora d'adoptar i/o implementar aquestes metodologies als serveis on treballen. No sempre és fàcil incorporar noves metodologies a la pràctica ja que a banda del context, finançament o possibilitats de recursos, cal un canvi de mentalitat en els professionals que necessita temps i consens.

A més, es van treballar altres **competències específiques** com la conèixer altres serveis i formes de treballar relacionades amb models d'acolliment tutelat (residencial i familiar); noves intervencions terapèutiques per millorar el desenvolupament i benestar dels joves; noves maneres d'aplicar models de cooperació amb els serveis educatius i de suport a joves i familiars a tots nivells per a la seva integració social: suport a la seva autonomia, orientació professional i integració social.

- b.** Pel que fa a la millora de les **competències organitzatives**, es va produir un intercanvi d'una considerable diversitat de bones pràctiques, modalitats de cooperació i de gestió a partir de l'heterogeneïtat dels perfils dels participants i de les diverses experiències de treball dels respectius equips i/organitzacions.

- c.** Finalment, les **competències socials** treballades a través de la cooperació amb equips interactius de diferents nacionalitats.

- 2. Treball en xarxa:** els gerents de les tres organitzacions van coincidir a fer una valoració molt positiva del projecte i de les activitats realitzades, expressant la voluntat de seguir treballant en xarxa en noves iniciatives i projectes.

Els professionals que hi van participar, també ho van valorar molt positivament: destacant la bona relació i el bon ambient de treball que s'havia establert amb els professionals d'altres països i van expressar bona predisposició per seguir vinculats i treballar en xarxa quan sorgeixin o es generin noves oportunitats.

3. Finalment, en relació a la identificació conjunta de noves oportunitats de col·laboració durant les trobades de gerències i basant-se en les valoracions de les persones participants, es van proposar el desenvolupament d'altres projectes: al finalitzar la primera visita, es va acordar immediatament la segona i, després d'aquesta es va considerar la idoneïtat de tancar el cercle, amb la visita als serveis gironins que gestiona Plataforma Educativa.

Acords per a noves col·laboracions

L'èxit d'aquesta experiència fa que es valorin futurs intercanvis de més llarga durada per ampliar les bones pràctiques en l'àmbit de la implementació d'estàndards de qualitat dels serveis, però cal valorar-ho en profunditat per veure'n la viabilitat.

També s'acordà una associació estratègica per a desenvolupar un nou projecte, anomenat Sapere Aude que amb el lideratge de Plataforma Educativa implementarà la mentoria amb joves de centres d'acollida de sis països, amb la finalitat de millorar els seus resultats escolars.

Podem concloure que els objectius plantejats s'han complert: les persones participants van mostrar interès en les metodologies i van expressar la voluntat d'implementar i/o adaptar-les a la seva praxis. Per això es van fer algunes sessions de formació específiques als seus serveis d'origen per transmetre als responsables i a la resta de professionals que intervenen amb joves els coneixements adquirits. Amb posterioritat al projecte, alguns dels participants van expressar algunes dificultats i/o limitacions per assolir determinades fites o per aplicar allò après, a causa de les limitacions de recursos, les particularitats del servei, les polítiques de l'entitat o alguna legislació específica que en dificulten l'aplicació. Malgrat aquestes dificultats puntuals, s'espera que es puguin adaptar les innovacions i que l'impacte en els joves es pugui observar a mig termini.

Impacte i satisfacció de les activitats i el projecte

En resum, els treballadors i treballadores de Plataforma Educativa es van mostrar altament satisfets amb les activitats, desenvolupament i organització general del projecte. Han mostrat la seva voluntat de compartir els coneixements apresos i competències desenvolupades amb la resta de companys/es dels seus serveis, adaptant en la mesura del possible les millores que es considerin convenients a la pròpia pràctica; posant el focus en l'impacte que puguin tenir en l'atenció als joves tutelats, el seu benestar i la seva qualitat de vida.

Experiències de treball

A continuació, us oferim un extracte de les entrevistes mantingudes amb els i les professionals de les organitzacions de Plataforma Educativa que han participat al projecte Abeona. Aquests testimonis i vivències s'han recollit a través de les següents 5 preguntes:

1. *Quin va ser el teu paper en el projecte?*
2. *Com valores el projecte?*
3. *Què ha representat per a tu a nivell professional?*
4. *Ha suposat millores a nivell del teu servei?*
5. *Opinió personal projecte*

Irene Kopetz - Responsable Internacionalització Plataforma Educativa
Abel Riu - Tècnic Projectes Internacionals de Plataforma Educativa
Responsables de gestió de les visites a Alemanya i Àustria

- El nostre paper ha estat el d'organitzadors, així com la selecció de professionals participants (juntament amb la gerència de la nostra organització) i la gestió documental. A banda d'aquestes tasques més 'logístiques', durant els dies de visites vam participar a les reunions de coordinadors i responsables de gestió per plantejar nous projectes i fent convergir possibles sinèrgies que es generessin entre els professionals i/o els responsables durant les visites.

El tema de les sinèrgies era un dels objectius del projecte i ens hi vam centrar sobretot durant la trobada de tots els/les professionals on es van realitzar les presentacions dels diferents equips i donar suport als participants. Crèiem important que aquests sentissin que

darrere hi havia un recolzament i una direcció. De la mateixa manera que crèiem important la presència de responsables, direccions i coordinacions de serveis i/o organitzacions per tal que coneguessin l'experiència viscuda més directament.

- (AR) Va ser interessant conèixer de primera mà l'intercanvi que s'havia fet amb els professionals de les tres entitats i la naturalesa de les relacions que van establir entre ells. Moltes de les idees que van sorgir, independentment que es puguin implementar, considero que poden ajudar. Sobretot essent coneixedor que el treball amb infants i joves té un llarg camí per recórrer a Catalunya i he comprovat que a Àustria es treballa a partir de recursos propers i comunitaris. És interessant per mi i sobretot pels professionals dels propis serveis per les metodologies de treball emprades així com per l'actitud que tenen vers infants i joves, i del qual es pot aprendre força; Es tracta d'un model menys institucionalitzat que penso que és el que s'intenta implementar a Catalunya a mig-llarg termini, esdevenint una mena de 'viatge al futur', del que idealment hauria de ser aquí a 10-15 anys.

També va ser un espai perquè els professionals es comunicuessin amb tranquil·litat, sense pressions i en condicions d'igualtat – és positiu crear sinèrgies entre professionals de diferents serveis - i amb els seus responsables, en els espais de debat obert i a les hores de conuiu al final de cada jornada. I pels que no tenen experiència internacional, poder sortir de l'àmbit nacional, sumat a la comunicació amb els participants d'altres països, internacionalitza professionalment el/la treballador/a.

Per a mi va ser 'llençar-me de cap a la piscina', ja que hi vaig participar substituint la Irene; constituint una formació express per a mi dels serveis, i no només d'Àustria sinó també de Catalunya perquè vaig estar parlant moltes hores amb els nostres educadors/es i aprenent moltes coses que no coneixia sobre el funcionament. I m'ha deixat molt bones sensacions.

- (IK) A Hamburg vaig visitar dos serveis, de manera informal, i m'ha cridat l'atenció l'espai d'intercanvi i fraternitat que s'ha creat així com el nivell de continguts assolits.

Això penso que ho promouen molt els programes Erasmus+: situacions lúdiques i disteses per a crear bones sinèrgies personals i

professionals entre les organitzacions, un avantatge que no s'ha d'obviar. I crec que això i el recorregut que ja tenim de tres anys junts ha culminat en què les tres organitzacions actualment participem plegades en una altre projecte: el Sapere Aude. Coincideixo amb l'Abel en què ens ho vam passar bé i vam conèixer gent maca, a més de conèixer més i millor els nostres serveis i el perfil de professionals que tenim a la nostra organització i, que per la nostra feina no tenim gaire contacte. Es tracta de gent molt preparada, conscient i compromesa amb la seva feina i amb ganes d'aprendre d'oportunitats com aquesta i això és molt satisfactori.

- Representa, sobretot, una oportunitat de desenvolupament dels nostres professionals a nivell personal i professional: han tornat amb molta motivació i a nivell individual poden aprofitar les diferents maneres de treballar, innovant i reflexionant sobre la pròpia tasca i com millorar-la en base al que han vist. A nivell d'organització es va realitzar una presentació a la gerència de la nostra fundació i a les direccions de serveis amb la informació més rellevant d'aquesta experiència i de les visites fetes a Viena.

En fem una valoració positiva, i actualment des de les entitats s'està valorant la idoneïtat d'incorporar algunes dels pràctiques apreses, tot i que sabem que no és fàcil degut a la diferència en els contextos. A més, aquests tipus de projectes constitueixen per la nostra entitat una bona eina i alhora un element de qualitat i de diferenciació que ofereix Plataforma Educativa respecte a altres entitats del sector.

Un altre benefici important és la internacionalització a mig/llarg termini ja que posen les bases per cooperar amb entitats d'altres països per fer projectes que després tenen una incidència molt més directa i gran en els serveis interns.

Sílvia Porras - Educadora

Participant a l'intercanvi d'Alemanya

Vaig participar a l'intercanvi d'Hamburg. La tasca dels cinc professionals que hi anàvem, consistia a fer durant una setmana visites a diferents serveis d'Hamburg per conèixer com treballaven, fer una valoració i contrastar-ho amb la nostra feina; a més del diàleg i la discussió que es generés amb els professionals dels tres països.

El primer dia es van realitzar diferents dinàmiques de coneixença i es van formar els grups de treball, que a partir d'aquell dia i en grups de tres (un de cada país participant) havíem d'anar cada dia a un servei i preparar una presentació per explicar la visita a la resta de companys/es, ells al seu torn presentaven els serveis visitats. Els quinze participants vam anar a cada servei de forma rotativa i allà es feia la presentació que s'havia preparat per part de l'equip corresponent.

A mi em va tocar el de Familiennetzwerk: un servei social a les afores de la ciutat que treballa molt a nivell de prevenció en relació a la família i que em va sorprendre molt; res era obligatori, feien trobades amb mares, una educadora donava una classe on ensenyava com relacionar-se pares amb fills... aquí no el tenim a nivell preventiu i ho veig súper necessari: al nostre país solem actuar quan el problema està ja a les mans, el detectem i correm a portar a un infant amb problemàtica familiar insostenible a un CRAE o a un Centre d'acollida i 'allà ja faran'... És a dir, que a Alemanya fan una prevenció extensa en tots els temes, molt diversificada, de manera molt relaxada i que aquí no existeix; es treballa la detecció des d'atenció primària.

Els serveis són tots molt nous, ben cuidats i equipats; per exemple, el centre per a mares (Via Mia) era espectacular, tenia un espai de psicomotricitat i, fins i tot, un jacuzzi per a treballar el vincle amb el bebè, una cuina gran i jardins on els nens poden jugar. I el que vaig parlar amb els responsables que van venir de la nostra entitat és que això és impensable tenir-ho aquí per ara per la manca de recursos. També em va cridar l'atenció el servei d'aula per a necessitats educatives especials, que aquí no en tenim i que atén infants des de molt petits i amb problemes conductuals que els han separat de l'aula ordinària per donar-los l'atenció específica que els cal.

El servei que és per a menors no acompanyats i que vénen traumatitzats perquè són d'entorns de guerra, són bastants diferents als de Barcelona: tenen poques places i ofereixen una atenció molt individualitzada i especialitzada, amb recursos formatius i laborals; i molts acabaven quedant-se al país, treballant legalment i enviant diners a la seva família.

I finalment el de Niendorf, que és el que més s'assemblaria a un CRAE, molt bé també pel que fa a la ràtio d'educadors per usuari i

els horaris; s'hi estan en torns de 24 hores i és més com una llar. Es porten els nens de viatge i d'altres coses que tot plegat fan veure que tenen realment una situació força normalitzada, més com d'una família, i els educadors tenen després més dies lliures.

També hi ha una dinamització entre centres que funciona bé; per exemple, els educadors/es poden haver de marxar tota una setmana a fer una formació en intervisió, i els infants amb què treballen se'ls porten a altres centres. Això, doncs, permet que hi hagi més oportunitats de formar-se i de fer cohesió d'equip.

Em va cridar l'atenció com duen a terme el tema de la contenció física, pràcticament no existeix i si l'infant es posa nerviós no se'l toca, se'l deixa marxar i que torni quan ja estigui tranquil. Aquest és el camí que volem seguir a Catalunya en aquest tema.

Valoro l'experiència personal: poder sortir una setmana fora, practicar l'anglès, conèixer gent molt diferent i el seu entorn, i valorar-los. Amb alguns dels participants he mantingut l'amistat i xerrem sovint; i amb alguns ens hem convertit en referents mutus, i això és potencialment important tenir-ho.

A nivell pràctic, he intentat anar implementant petites cosetes; des de canvis a les habitacions per fer-les més acollidores, fins a baixar el meu to de veu, cosa que m'ajuda a l'hora de parlar i intervenir amb els nanos perquè em perceben més tranquil·la i també baixa el nivell d'agitació. Els contrastos que he vist m'han fet reflexionar sobre els aspectes a millorar als nostres serveis, tot i les dificultats a diferents nivells que hi ha.

L'experiència d'Alemanya em dur a pensar que a la llarga hi haurà d'haver un canvi de rumb; no es pot continuar augmentant i augmentant el nombre de tutelats i els problemes que, acabarà estavellant; i si els països que he visitat tenen aquesta filosofia d'afrontar els problemes, nosaltres també haurem d'anar avançant en aquest sentit.

Evidentment, a Alemanya també tenen els seus problemes; per exemple, el perfil d'usuaris que presenten problemes clínics de malaltia mental en fase aguda; un grau de patologia que aquí no he vist ni viscut. Ells expressen la necessitat de prevenció en salut mental, i els ajuda molt en la tasca diària el treball terapèutic (musicoteràpia i Shiatsu, per exemple, són molt efectius i redueixen la presa de medicaments).

Coral Gallardo - Psicòloga de CREI

Participant a l'intercanvi d'Alemanya

Jo vaig conèixer els diferents tipus de recursos de què disposa la fundació Für Soziales , i amb més profunditat un centre per pares i mares sols amb els seus fills (Via Mia). Els recursos visitats em van sorprendre positivament, donaven serveis a diferents àmbits i em van donar una imatge general de la filosofia de la fundació.

Posteriorment, cada grup va treballar en una breu exposició sobre el recurs visitat. Aquesta tasca ens va donar l'oportunitat a cada grup d'aprofundir, a nosaltres ens va permetre fer moltes preguntes a nivell de gestió i intervenció, resoldre dubtes i així comptar amb tots els elements per preparar la nostra presentació. La resta d'exposicions, també van servir per tenir informació més detallada del funcionament de cada recurs. Treballar en grups reduïts (érem un membre de cada fundació) va facilitar que parléssim molt entre nosaltres, comparant estratègies i intercanviant opinions.

El projecte em va semblar molt interessant, ja que em va donar l'oportunitat de conèixer els recursos i la manera de treballar d'altres països. Hi van haver molts contrastos d'opinions, de coneixements i d'experiències entre els participants de les tres fundacions. I jo vaig poder realitzar una anàlisi de pros i contres sobre els altres sistemes vers el que tenim al nostre país. Per exemple, vaig observar que la fundació alemanya disposa de molts recursos preventius per treballar la detecció de casos de vulnerabilitat social dins del territori i altres recursos que treballen amb infants i famílies en risc d'exclusió social des d'una perspectiva més directa, també al mateix territori.

Les polítiques d'ajuda social són molt diferents a les que s'apliquen al nostre país, ja que s'inverteixen molts recursos en tasques de prevenció per evitar situacions més greus. Com a psicòloga de Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI) vaig poder observar que no disposen de recursos residencials semblants; sinó que només hi ha centres similars dins l'àmbit de salut mental. En manifestar que això em semblava una cosa sorprenent, em vam explicar que tot el treball de prevenció està enfocat a prevenir conductes disruptives i que el percentatge de casos que en presenten és relativament baix, motiu pel qual no necessiten recursos similars al CREI.

Personalment, va ser una experiència enriquidora, no només per tota la informació recollida, que va ser moltíssima, sinó per allò viscut amb els companys i companyes de les altres fundacions, tenir l'ocasió de compartir els punts de vista i els sabers de cadascú, i crear i mantenir els contactes fins a l'actualitat. D'aquesta manera, he contactat en diverses ocasions amb alguns dels educadors de la fundació alemanya per demanar informació sobre projectes i a la inversa, creant una interessant font de documentació. L'intercanvi d'informació s'ha centrat en l'àmbit del treball emocional amb adolescents, ja que és un dels pilars del CREI. Al comentar aquest tema amb els companys alemanys vam observar que disposàvem de projectes similars i vam fer intercanvi. Així, vaig facilitar programes d'educació emocional i habilitats socials treballades al CREI a través de dinàmiques grupals; en contrapart, a mi em van fer arribar programacions dedicades al treball emocional a través de la música. Per això puc dir que en aquest nivell ha sigut un intercanvi enriquidor.

Les sensacions que em va deixar aquella experiència van ser molt positives, a part de les vivències amb els i les companyes i la visita a un altre país, per tota l'adquisició d'informació sobre diferents maneres d'afrontar els problemes socials dels joves i les famílies. Em va agradar molt la visió que apliquen per treballar la prevenció, ja que disposen de molts projectes a través dels quals es treballa amb les famílies vulnerables des del mateix territori. Aquests recursos permeten realitzar una detecció de casos en fases inicials i això facilita una correcta orientació cap al recurs més adient. En el cas d'aquesta fundació, disposen de recursos amb elevada concreció sobre l'àmbit a tractar. Aquest fet fomenta un treball més proper i directe d'actuació i, tal com vam poder observar, millors resultats. Considero que aquest punt de vista és el que més marcat em va quedar de la visita.

A nivell professional em va suposar una dosi important de motivació, per tal de millorar i ampliar estratègies i continuar amb la formació i l'aprenentatge personal. Pel que fa a estratègies, vaig poder observar de primera mà la importància de la tasca de prevenció. Tot i que la meua feina està dedicada a un recurs de tipus pal·liatiu, on ja s'han provat altres recursos sense èxit, he ampliat la meua visió a la realització d'estratègies de prevenció, per tal d'evitar la comorbiditat de disfuncions socials o l'ampliació d'aquestes. Això ha fomentat el

meu interès cap a aquests temes, fent que augmentés la recerca d'informació a través de lectures i la participació en cursos i tallers per poder aprofundir i ampliar els meus coneixements.

D'altra banda, penso que a nivell de la nostra fundació no hi ha hagut una gran transcendència, ja que simplement vaig aportar una explicació general de la meva visita als companys/es del meu recurs (CREI). En el meu cas particular, és difícil aportar innovacions perquè la fundació que vam visitar no disposava de recursos semblants al que jo treballa. Però entenc que a nivell general aquest intercanvi sí que ha suposat l'aportació de noves idees, ja que vam poder conèixer recursos molt interessants i variats.

Discussió grupal amb Sílvia García, Héctor Luján i Marc Cornellà - Educadors/es socials de CRAE

Membres de l'equip educatiu participant a l'intercanvi d'Àustria

- Vam visitar serveis molt diversos: residencials on vam constatar diferències importants amb els que hi ha a Catalunya, no només en infraestructures, sinó també en els recursos pel funcionament. Els serveis compten amb espai suficient per facilitar que infants i joves puguin distreure's si ho necessiten, tot i trobar-se en un context de contenció, no hi ha l'amuntegament que hi ha aquí. Aquestes facilitats eviten conflictes, ja que possibiliten diferents dinàmiques i maneres d'organitzar-se; per exemple, hi ha coregulació entre iguals. D'altra banda també hem d'assenyalar que entre els infants acollits en alguns serveis hi ha un nivell molt gran de problemes de salut mental. També ens van cridar molt l'atenció diferents aspectes en els serveis, com per exemple el co-pagament de les teràpies per part dels joves atesos, o la participació obligatòria en espais religiosos en un dels centres visitats.
- Percebem que els/les professionals són més part dels centres, com si fossin una mica a casa seva. En alguns casos, la idea és que facin vida allà, amb un espai específic per ells/es i, fins i tot, la direcció té un caire més proper, com un/a membre més de la casa, amb un rol com de "mare". Encuria saber que donants particulars fan possible serveis molt ben equipats, i que al mateix temps que aporten econòmicament també hi participen de manera personal i activa.

- L'estructura de torns dels professionals afavoria aquesta vinculació amb el servei ja que es solapen i això facilita el traspàs d'informació i dóna una sensació de continuïtat en l'atenció que és el més important. El funcionament i el tracte entre professionals i amb el jovent el vam percebre molt fluid. No només per la ràtio de treballadors/es, més alta, sinó també pel paper dels qui fan servei social com alternativa al servei militar, funcionant com un professional més i amb les seves tasques específiques.

Una de les nostres tasques era valorar quines dinàmiques dels serveis visitats podíem aplicar als nostres serveis: algunes no són possibles per manca de recursos, però en altres casos, no és qüestió d'això, sinó de maneres de fer; o ambdues. Per posar un exemple seria difícil adaptar a Catalunya el fet que allà les teràpies en salut mental són obligatòries i continuades, mentre que aquí comptem amb el CSMIJ amb cites cada 4 mesos. Els recursos destinats als infants i joves atesos són molts i variats (àmbit esport, àmbit lleure, àmbit salut, etc), i a Catalunya ens queda un llarg camí per recórrer.

De manera general, els membres del grup vam viure aquesta experiència de forma molt enriquidora. La dinàmica de rotació entre serveis era adequada, ja que al compartir l'experiència es generava un debat que completava la informació.

Ens ha agradat trencar esquemes, veure que la manera de fer pot ser totalment diferent i també pot funcionar; més relaxada o flexible a nivell de normes, sense haver de tenir conflictes per què es facin les coses, que fa pensar en si la nostra manera d'actuar, amb tantes normes, és la millor.

- Ens va faltar convida i interactuar més amb els usuaris; només ho vam fer en un dels serveis, això es deu a com estaven estructurats els horaris. Hauria estat bé tenir més idea del servei que a cada grup de tres li tocava exposar, poder estar-s'hi més dies i adonar-se de la feina de veritat que s'hi feia. M'ha agradat poder visitar els serveis i les seves dinàmiques, però hauria afegit més temps al 'propi'. I per què no un intercanvi més llarg, fins i tot, de mesos...
- A mi em va agradar molt l'experiència, va ser molt divertida; tant per la comunicació amb el grup de treball, com per l'interessant de constatar diferents realitats, plantejaments, formes de relació, recursos i idees noves.

Hi ha coses que depenen de la quantitat de recursos que no es poden fer aquí, però n'hi ha d'altres que crec que es podrien adaptar perfectament (com la flexibilitat de les normes i arribar a assolir un clima de normalitat tan gran com el que tenen allà, on un infant no se sent tant 'de centre' sinó com si estigués amb la seva família; cosa que facilita molt la dinàmica quotidiana i entre ells.

- Estic d'acord amb els meus companys: veure maneres d'actuar i relacionar-se; a nivell cultural són més freds afectivament i no es toquen tant com aquí, però després a nivell d'estructura és súper familiar, cosa que aquí no es viu així; som molt institucionalitzats.

Haver vist aquesta realitat ens ha permès, fins i tot, replantejar-nos algunes coses, ja que si ells fan les coses d'aquesta manera i funciona, com pot ser que nosaltres no siguem capaços de fer funcionar així les coses. Ens toca pensar en fer les coses diferents. Potser no ho podem replicar, però sí que t'esforces per trobar maneres de fer funcionar la teva realitat en alguns punts que has vist allà; i estem fent proves, invents: intentem per exemple crear espais des de la seva visió; a partir del que els agradaria.

- Els participants en la discussió grupal coincideixen en el fet de promoure en els nostres serveis algunes pràctiques que consideren positives i replicables. Això però, no és fàcil d'implementar donat que als nostres serveis les normes convivencials (decoració de la pròpia habitació, tinença d'animals o plantes, etc) són restrictives en aquests aspectes. D'altra banda estan d'acord en destacar la importància de la Participació activa dels infants i joves en la governança dels serveis, fent-los partícips de totes aquelles decisions que afecten la seva vida.

Els educadors que han participat en aquest grup de discussió es mostren esperançats per tal d'introduir possibles millores apreses arrel d'aquest intercanvi.

5. Projecte Abeona

Abeona

FITXA PROJECTE

Breu definició:

“Un projecte que treballa per donar una resposta efectiva a la integració professional d'aquells joves que surten del sistema de protecció i on hi participen experts, organitzacions i federacions de diversos països europeus”

Participants:

1. Organitzacions que treballen sobre el terreny:

- JCLT – Group SOS Youth Sector (França)
- Associació Robinson Crusoe (Polònia)
- Fundació Plataforma Educativa (Espanya)

2. Federacions i xarxes:

- FEPA, Federació Entitats amb Projectes i Pisos Assistits - Espanya
- Federació IgFH - Alemanya
- Federació Internacional de Centres Educatius FICE - Àustria.
- L'ONG internacional EUROCEF

3. Socis acadèmics:

- CERSO, Escola de Treballadors Socials (Bèlgica).
- Universitat de Hildesheim (Alemanya).

4. L'associació Plateforme Insertion (França), coordinadora general del projecte.

Durada:

26 mesos (juny 2015 – juliol 2017)

Finançador:

Erasmus+

Descripció i Objectius

El projecte ABEONA és una iniciativa europea que neix amb l'objectiu de millorar la transició a l'edat adulta de les persones joves que surten del sistema de protecció i ho fa centrant la seva activitat a dos nivells: d'una banda, **millorant les competències laborals i la integració professional dels i les joves que surten del sistema de protecció i inicien processos d'autonomia** i, de l'altra, **incidint en les competències i recursos del personal educatiu que treballa amb aquesta població**.

Aquestes dues línies s'inicien amb la creació d'un espai de treball i intercanvi de mètodes, experiències i recursos que compta amb la participació de professionals de 10 organitzacions de 6 països (França, Polònia, Àustria, Alemanya, Bèlgica i Espanya) que aporten la seva expertesa i competències complementàries. Aquest espai compta amb representants de tots els col·lectius que treballen en aquest àmbit:

- Organitzacions que realitzen atenció directa als joves i que han iniciat projectes innovadors en la integració professional dels joves que surten del sistema de protecció i en la capacitació dels professionals que treballen amb aquesta població,
- Federacions i xarxes que treballen en l'avaluació de les necessitats nacionals i europees, creació de treball en xarxa i difusió
- Socis acadèmics per la recerca i la formació

Amb la participació de tots aquests actors, el projecte també vol **proposar les bases per establir una xarxa europea d'anàlisi i accions sobre les competències i recursos dels joves atesos** en relació a la seva sortida del sistema de protecció una vegada assolida la majoria d'edat.

Per fer-ho cal tenir en compte la dimensió política del tema, considerant i valorant les diferències i divergències que hi ha entre les diferents polítiques nacionals de joventut, i des d'aquí establir una sèrie de recomanacions i propostes per tal de conscienciar sobre aquesta realitat i apostar per millorar l'autonomia dels ex-tutelats a Europa.

No hi ha directrius europees oficials per afrontar aquesta realitat

Aquest buit condueix als socis del Projecte Abeona a unir esforços per posar en marxa un projecte transnacional per tal de: reconèixer, seleccionar, desenvolupar i experimentar millores pràctiques que donin suport amb èxit a la transició dels joves tutelats vers l'etapa adulta.

Tot i la diversitat de situacions, polítiques i programes existents en els diferents països, els actors estan d'acord en els temes que planteja aquesta transició i el projecte permet donar resposta a la problemàtica i alhora enriquir-se de l'experiència dels altres.

Context: La situació de la població juvenil a Europa

La innovació tecnològica, la globalització o la inestabilitat econòmica són alguns dels factors claus per entendre la transformació del mercat laboral europeu. Fruit d'aquestes transformacions, l'atur a Europa l'any 2014 es situa en més de 24 milions de persones i un increment significatiu, respecte 2009, del número de persones que vivien per sota del llindar de la pobresa (GROUPE SOS, s/d.)

Un dels grups més afectats és el de la població més jove: que pateix d'una situació laboral precària o sense experiència prèvia. En total, hi ha més de 7 milions de joves que no estudien ni treballen. Assenyalar que les diferències entre països són molt significatives: mentre que a Espanya o Grècia registren un atur juvenil que voreja el 50%, a Alemanya i Àustria no supera el 9% (ibid).

Per posar-ho en dades a nivell europeu:

- 21,9% de joves europeus es troben en situació d'atur, una dada que duplica la de la població general;
- 43% té una feina de curta durada, contra un 14% de la població general, en la mateixa situació, i
- 31,9% té contracte a temps parcial, el percentatge de la població en general és del 19,6%.

Aquestes dades s'agreugen en aquells col·lectius de joves amb poca qualificació, en què la taxa de desocupació s'enfila fins al 29,8% i fins al 60% en aquells que han abandonat els estudis (l'any 2014, la taxa d'abandonament escolar a la UE es situa en més d'un 11%).

Els joves que surten del sistema de protecció i donen els primers passos per accedir a l'ocupació, tenen un punt de partida que presenta alguns desavantatges significatius, que en molts casos s'incrementen degut a una sèrie de dificultats psicosocials afegides. Aquest punt de partida fa que hagin d'enfrontar-se, ja des de l'inici, a majors dificultats i problemàtiques en el seu desenvolupament professional i personal.

Donada aquesta multiplicitat i diversitat d'aspectes que comporta pels joves ex-tutelats, la transició de la infància a l'adulesa, aquests reben un suport multidimensional que treballa, de forma coordinada i integral, aquests aspectes: suport parental, suport per a l'accés a l'habitatge, la promoció de l'autonomia, la inclusió social,...

En aquesta tasca, les organitzacions participants a Abeona coincideixen a assenyalar que una de les principals dificultats amb què s'enfronten els professionals és la **manca de desig i perspectives per construir una carrera de futur**.

Tot i els esforços de les institucions perquè els joves romanguin o es reintegrin en el sistema educatiu, molts d'ells senten massa distància entre les decisions que poden prendre en aquests moments i el seu paper en el món professional, i és que als joves els costa comprometre's amb projectes de vida a mig/llarg termini, sobretot amb aquells de tipus vocacional. Aquesta situació és una amenaça important ja que, com hem indicat, una formació menor, sumada a la manca d'oportunitats i la poca o nul·la experiència laboral dels joves tutelats representa una amenaça per l'assoliment de l'autonomia en sortir del sistema de protecció.

Una pèrdua per a la Unió Europea

La manca d'oportunitats laborals per la joventut comporta una pèrdua important per la UE, tant a nivell econòmic com laboral a curt termini i una manca de guanys i recursos a mig/llarg termini.

Es calcula que a Europa, cada any uns 150.000 joves surten del sistema de protecció. Els que en surten són especialment vulnerables a no aconseguir una feina, en part per la manca d'ajuda específica¹⁷.

Accions Abeona

Per tal d'assolir els objectius del projecte Abeona es duen una sèrie d'accions en 3 fases:

- A. Identificar: Investigació i intercanvi de bones pràctiques a nivell nacional
- B. Construir: Crear un nou mètode de formació i implementació
- C. Difondre: Millorar i difondre els mètodes i resultats

A. Identificar:

Investigació i Intercanvi de Bones pràctiques a nivell nacional

En aquesta primera fase es realitza un estudi exhaustiu per determinar **el context i necessitats dels i les joves de cada país**¹⁸ quan surten del sistema de protecció per garantir l'accés al mercat laboral i la seva integració professional i també, les necessitats formatives, competencials - *formals i informals* - i els recursos més adients pels i les professionals que treballen amb ells. Fruit d'aquesta investigació, que inclou dades, bones pràctiques i recomanacions i propostes de millora, se'n deriva la publicació de **sis reports nacionals**, corresponents a cadascun dels països participants, i **un report a nivell europeu**, que constitueixen un assoliment valuós d'aquesta primera fase del projecte.

Els reports nacionals descriuen com es duu a terme la integració professional dels joves així com els resultats de les polítiques aplicades en **els diversos eixos estratègics d'actuació a cada país**¹⁹.

¹⁷ Per aprofundir sobre la situació d'atur juvenil a Europa podeu consultar el següent enllaç: <http://www.abeona-project.com/about-youth-employment/>

¹⁸ Més informació de la situació dels joves a Espanya i Catalunya a l'Annex 1.

¹⁹ Els eixos estratègics són: Educació i formació; ocupació i emprenedoria; habitatge; salut, oci i esport; participació, voluntariat, inclusió i equitat; i cooperació institucional. Si en voleu saber més consulteu l'Annex 2

A Espanya, els darrers anys, la situació de la població juvenil s'ha apropat als paràmetres dels països europeus més desenvolupats, exceptuant la taxa d'ocupació.

Les dificultats per trobar una feina han incrementat les matrícules a un sistema educatiu que s'enfronta a reptes importants com l'alt nivell d'abandonament; resultats educatius per sota dels nivells desitjats; una manca de correspondència entre les qualificacions de la joventut i el mercat de treball, i una baixa motivació cap a l'emprenedoria.

Les anàlisis desenvolupades durant aquesta primera fase han permès **identificar quines són les àrees de treball prioritàries on cal incidir** per tal de millorar les oportunitats d'assolir l'estabilitat personal pel que fa a l'emancipació, l'accés a l'habitatge i al mercat laboral, així com donar el suport educatiu que calgui.

Aquesta incorporació a la vida professional significa desenvolupar un projecte de vida, que requereix entre d'altres un nivell educatiu adequat, formació de bona qualitat, coneixement dels mitjans de comunicació social i del context institucional, i habilitats per saber utilitzar la informació, pensar i concebre el contingut del projecte personal i els seus lligams socials; és per això que dels sis eixos europeus, els especialment rellevants, són: educació i formació; i ocupació i emprenedoria, ja que inclouen accions destinades a la integració professional de joves.

A Europa: Estratègia 2020

Respecte a l'eix de formació i integració de joves a nivell estatal se segueix l'estratègia Europa 2020²⁰: un marc que aspira a aconseguir que al 2020 el 75% de la població d'entre 20 i 64 anys d'edat tingui una feina, que l'abandonament escolar precoç se situï per sota del 15% i que al menys el 40% de la població entre els 30 i 34 anys completi estudis superiors. Amb aquests indicadors es pretén combatre la pobresa i l'exclusió social, reduint el número de persones en situació o risc d'aquestes situacions en, com a mínim, 20 milions de persones a Europa.

²⁰ Vols saber-ne més? https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester/framework/europe-2020-strategy_es

Eix 1 – Educació i Formació

Els últims anys, per assegurar que els/les joves estiguin més i millor preparats per accedir al mercat laboral i millorar les expectatives de trobar feina, s’han desenvolupat iniciatives entorn a tres objectius:

- 1. Millorar la qualitat del sistema educatiu per incrementar la ocupabilitat i l’esperit empresarial:** En aquesta línia trobem el programa d’educació i formació professional Erasmus+ que fomenta la modernització dels sistemes educatius i formatius i reforça els aspectes internacionals i l’aprenentatge d’idiomes. A més, s’implementen nous Cicles de formació professional inicial, amb la finalitat d’evitar l’abandonament del sistema educatiu; s’adopta gradualment la formació professional dual, que combina processos d’ensenyament-aprenentatge a l’escola i l’empresa; i pels joves registrats en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil, s’ofereixen activitats educatives i de formació oberta a diversos centres i institucions.
- 2. Promoure el sistema de formació informal:** a través del desenvolupament del Programa Pas dels Joves per l’Erasmus+²¹ (“*Youth Pass through the Erasmus+ Programme*”) aquells aprenentatges formals i informals adquirits en cada projecte formatiu es pot descriure i validar, dins del marc referent europeu de les vuit competències²² establertes per a l’aprenentatge al llarg de la vida.
- 3. Identificar i promoure nous nínxols i àrees per a generar ocupació a través de l’entrenament i la formació.** Es considera que es poden generar moltes oportunitats per la població

²¹ Erasmus+ és el programa europeu en els àmbits de l’educació, la formació, la joventut i l’esport pel període 2014-2020 que impulsa les perspectives laborals i el desenvolupament personal, a través d’un aprenentatge que doti a les persones de les capacitats necessàries pel mercat laboral i la societat actual i futura. Més informació: <http://www.erasmusplus.gob.es/>

²² Les vuit competències clau establertes per la UE són: comunicació en la pròpia llengua, comunicació en llengües estrangeres, matemàtica i en ciència i tecnologia, digital, socials i cíviques, aprendre a aprendre, sentit d’iniciativa i esperit empresarial, i consciència i expressió cultural.

juvenil combinant dos factors: les nombroses habilitats i capacitats en l'ús de les noves tecnologies dels joves, i el fet que el sector de l'economia digital té enorme potencial per a generar negocis i llocs de treball²³. Per assolir aquest tercer objectiu s'inclouen programes dirigits a la formació de professionals del món digital, a recolzar iniciatives per a promoure l'emprenedoria dins de l'economia digital o a implementar l'e-learning dins d'aquesta àrea i les tecnologies emergents.

El **sistema de formació informal** és un model d'aprenentatge d'habilitats socials que fomenta l'adquisició de competències i ofereix a molts joves l'oportunitat d'obtenir nous coneixements, qualificacions i habilitats que contribueixen al seu desenvolupament personal, educatiu i professional, augmentant així les seves perspectives i possibilitats per a la formació i l'ocupació.

Departaments de recursos humans de moltes empreses posen cada vegada més èmfasi en aquestes habilitats i competències a l'hora de seleccionar candidats per a un lloc de treball. El **Programa Erasmus+ Joventut**²⁴, juntament amb altres mesures per joves, representa la màxima expressió de l'aprenentatge informal a Espanya.

Eix 2 – Ocupació i Emprenedoria

1. En primer lloc, per **millorar la creació d'oportunitats d'ocupació de la població juvenil**, per compte propi o aliè, i **donar suport a la creació de negocis a joves menors de 35 anys**, s'ha aprovat una reforma²⁵ per aturar la destrucció de l'ocupació de llarg termini i establir les bases per crear-ne de nova.

²³ Recentment es va implementar el programa Inngames, rellevant en la indústria de la recreació i oci digital, adreçat a establir les bases per promoure aquest sector i crear llocs de treball, la majoria dels quals seran ocupats per joves.

²⁴ Més informació d'Erasmus+ joventut a http://www.erasmusplus.injuve.es/programa/presentacion/presentacion.html?__locale=ca

²⁵ Reforma laboral de 2012: Concretament, les mesures per assolir aquest objectiu són: la modificació del Contracte de pràctiques i formació per incrementar-ne l'ús; creació del Contracte de suport a temps complet pels propietaris de negocis, per tal de promoure la contractació estable amb incentius específics per la contractació de joves per part de les PIME; i l'Estratègia 2013-2016 per a l'emprenedoria i ocupació juvenil, destinada a millorar l'ocupabilitat, la qualitat i estabilitat laboral, i promoure la igualtat d'oportunitats al mercat laboral, fomentant la cultura empresarial. <https://www.boe.es/boe/dias/2012/02/11/pdfs/BOE-A-2012-2076.pdf>

Les mesures, que posen un èmfasi particular en el sector juvenil, són: l'augment de l'ús del Contracte de Formació i la creació d'un suport a temps complet a propietaris de negocis amb la finalitat de promoure el reclutament i contractació estable de joves amb incentius específics.

2. **El foment d'una cultura d'emprenedoria** es desenvolupa a través de programes i mesures que donen suport a projectes d'emprenedoria juvenil o programes que fomenten l'emprenedoria entre els joves i que inclouen estudis i recerca, programes per aquest foment - com el Concurs Nacional de Joves Empresaris - i guies sobre recursos i aplicacions digitals per a facilitar-lo.
3. En tercer lloc, el **Sistema de Garantia Juvenil** que té com objectiu oferir oportunitats laborals a menors de 30 anys que no estan estudiant, treballant o en formació ocupacional. La seva promoció i implementació es dóna per la col·laboració entre l'Institut de la Joventut i les organitzacions juvenils de les comunitats autònomes (amb altres requisits o especificacions addicionals). L'oportunitat de trobar una feina es basa en les seves habilitat, preparació i experiència, o adquirir-ne, per tal de tenir més oportunitats de trobar-la en el futur.
4. En relació a les mesures relacionades amb el foment de l'emprenedoria, s'han d'incloure aquelles accions que donen suport a l'esperit empresarial, fomenten la responsabilitat i la innovació i ofereixen els joves més serveis de suport per a establir negocis, en particular amb cooperació propera entre serveis d'ocupació, entitats de suport a negocis i subvencionadors. **Les accions o mesures adoptades han de considerar a aquelles persones amb discapacitat i/o en risc d'exclusió social a l'hora d'accedir als programes formatius i l'ocupació**, sigui ordinària o protegida. I, alhora, incorporant la perspectiva de gènere en el disseny, implementació, monitoratge i avaluació de les accions preses.

B. Construir:

Crear un nou mètode de formació i implementació

En aquesta fase es dissenyen i desenvolupen nous mòduls, eines i mètodes de formació per donar resposta a les necessitats dels i les joves: s'ofereix més i millor formació i s'avaluen els resultats, integrant els i les participants en els processos de presa de decisió i en l'avaluació. En aquesta fase, es van construir llaços formals entre professionals, investigadors/es i organitzacions dins de la Unió Europea, per tal d'associar-se i crear una xarxa forta.

En primer lloc, es va realitzar una **formació de formadors** a Bèlgica on hi van assistir 30 professionals d'entitats europees i, d'aquests, cinc de l'estat espanyol: dos de Fundació Plataforma Educativa²⁶ i tres de FEPA²⁷. En aquesta formació de cinc dies, els assistents van compartir i aprendre mètodes i estratègies per capacitar als professionals que atenen a joves tutelats en tècniques d'integració laboral d'aquests. Dels coneixements adquirits en aquesta primera formació, els representants de cada país, els replicaran a equips del país d'origen: a Espanya en concret, es va traduir en la formació de 30 professionals de diferents ciutats: Barcelona, Sevilla, València.

Per tal de valorar la qualitat i adequació, es realitza una fase de pretest, per comprovar si perceben que aquests aprenentatges són útils, si consideren que allò que han après és, o pot ser, efectiu per a professionals com ells i si creuen que podran aplicar-los en la seva tasca amb els joves.

El treball amb els joves destinataris finals consisteix en implementar les tècniques explicades pels formadors/es, amb la finalitat que millorin les seves opcions d'integració laboral.

Al final del període els trenta participants que han rebut aquesta formació de cada país han d'haver fet la implementació amb un total d'uns cent joves. S'estudiarà com utilitzen el producte de la

²⁶ Web de Plataforma Educativa: <http://www.plataformaeducativa.org>

²⁷ FEPA (Federació d'Entitats en Projectes i Pisos Assistits) De FEPA hi havia un treballador de la Fundació Mercè Fontanilles (<http://mercefontanilles.org/>), un de l'Associació Famílies Alternatives (<https://www.facebook.com/familiasalternativasHortaNord/>) i un altre de la Asociación Paz y Bien (<http://www.pazbien.org/>).

formació i les eines donades en el seu treball diari i als joves se'ls consultarà si consideren útils el o els tallers que van atendre, si observen avenços en les seves oportunitats de trobar feina i, en el cas que hagin trobat feina, si n'estan gaudint (aquesta avaluació està prevista desenvolupar-se durant l'última fase del projecte, l'estiu del 2017).

QUINES ESTRATÈGIES?

Durant les trobades, els participants dels diferents països van presentar eines i recursos que ja havien aplicat amb èxit als seus països i en van seleccionar els més adients.

Els representants espanyols de la formació inicial de Bèlgica van presentar dues estratègies per treballar a la resta de participants:

1. El viatge de l'heroi; que consisteix a veure el camí cap a l'ocupació com un viatge heroic del propi jove, basat en una 'crida' experimentada pel subjecte per anar cap a la conquesta del seu objectiu: amb els obstacles, inseguretats i pors que poden dificultar el camí, tal i com ho pot viure un heroi/heroïna. Aquesta estratègia ajuda a identificar ajudes i impediments durant el procés, tant interns com externs.
2. Itineraris professionals – Amb un format tipus formulari s'analitzen diferents aspectes a tenir en compte a l'hora d'iniciar un itinerari per tal de generar una mena de contracte entre el/la jove i l'educador/a que estipuli les pautes d'actuació que es duren a terme per arribar al o els objectius, de manera detallada, compromesa i revisable. Constitueix en si una metodologia de treball.

De les estratègies presentades per part dels altres països, se'n van seleccionar per aplicar dues:

1. El riu de la vida: El/La jove es val d'aquesta metàfora: primer dibuixa un riu i s'equiparen els elements d'aquest amb els propis eixos vitals per tal que faci una reflexió retrospectiva i prospectiva que l'ajudi a veure on es troba i cap on vol anar. Aquesta estratègia la presenta l'entitat polonesa 'Robinson Crusoe'.
2. Com (no) perdre una feina – Es tracta de fer una simulació d'entrevista de feina on el/la jove faci tot allò que no s'ha de fer. Enfocar-ho amb ironia fa que sigui més conscient de què cal per afrontar amb èxit una entrevista de feina. Aquesta estratègia la presenta l'entitat francesa Plateforme Insertion.

Les persones participants en les sessions de formació van avaluar molt positivament aquest procés així com les estratègies presentades i van manifestar molt d'interès i esperança en poder implementar aquestes estratègies amb els joves atesos amb èxit.

C.- Difondre:

Millorar i difondre mètodes i resultats

A l'estiu de 2017 es recollirà com **valoren i avaluen l'experiència viscuda els i les joves amb qui s'han treballat les diferents estratègies per potenciar la seva integració professional.**

Aquesta avaluació, especialment si resulta exitosa, permetrà compartir els mètodes i resultats d'aquest innovador model de formació i intervenció amb altres entitats d'arreu d'Europa de manera coordinada amb els resultats que hagin obtingut la resta d'organitzacions participants que les hagin aplicat.

Els **productes del projecte** (informes nacionals i europeu i el mòdul formatiu) s'inclouran en els diversos documents que es penjaran al web del projecte i es compartiran amb tots els socis a nivell local, regional, nacional i europeu.

Pel que fa a l'**avaluació final d'Abeona**, la Universitat de Hildesheim ha definit les eines i mètodes d'anàlisi de la informació recollida durant la fase de formació de formadors, de la formació dels professionals de cada país i dels resultats dels qüestionaris realitzats als joves a qui s'han aplicat les estratègies i mètodes innovadors. A més d'aquestes informacions, també s'avaluarà la difusió de les millores pràctiques vuit mesos després de tota aquesta anàlisi. La Universitat i també la resta de participants elaboraran els seus reports d'avaluació.

També es publicaran **recomanacions a nivell europeu** que es donaran a les diferents institucions que pertoqui per tal d'afavorir o fomentar reformes a Europa. En aquesta mateixa línia, l'**EUROCEF**²⁸, realitzarà per la seva banda una anàlisi per identificar els

²⁸ L'**EUROCEF**, és una organització no governamental europea especialitzada en l'acció per la infància i la família. Més informació a <http://eurocef.eu/en/>

temes principals sorgits de les experiències i des d'aquests elaborar recomanacions per implementar i fomentar.

Finalment, tots els socis elaboraran les eines de comunicació per a difondre els resultats, i tots fan també el treball d'identificar als contactes a qui compartir-los.

Impacte del projecte ABEONA²⁹

Amb les tasques de formació i difusió, s'espera que al final s'hagi donat formació a entre 150 i 180 professionals per a donar suport a joves que surten del sistema de protecció en els seus afers vocacionals/laborals, esperant que fins a 600 d'aquests joves s'hagin beneficiat de la fase d'experimentació. D'aquesta manera, tant directament com indirectament, unes 1200 persones es beneficiaran de les activitats dutes a terme pel projecte.

A part d'això, l'altre resultat rellevant és la creació de bons lligams entre els/les treballadores dels diversos països, ja que es volen aprofitar aquestes sinèrgies per desenvolupar la xarxa de treballadors/es que donen suport a joves tutelats, i així augmentar l'impacte del projecte.

Assoliments:

Podem considerar com a productes valuosos per si mateixos els reports nacionals³⁰ i europeu³¹. Ambdós constitueixen recursos informatius sobre el context i la situació laboral de la joventut de cada país, i alhora reporten sobre l'anàlisi i la retroalimentació dels intercanvis entre els i les professionals que van anar als altres països membres del projecte per estudiar, comparar i contrastar les intervencions i pràctiques d'integració vocacional implementades o aplicades.

Aquesta anàlisi juntament amb l'intercanvi de professionals ha permès:

²⁹ *Sabies que... ABEONA és la deessa romana dels que emprenen un viatge. Es creia que protegia especialment als infants quan donaven els seus primers passos fora de casa per explorar el món de forma independent. Informació extreta de: <http://www.abeona-project.com/>*

³⁰ *Podeu descarregar el report nacional a: <http://www.abeona-project.com/wp-content/uploads/2016/07/National-report-Spain.pdf>*

³¹ *Podeu descarregar el report europeu a: <http://www.abeona-project.com/wp-content/uploads/2016/07/European-report.pdf>*

- * Comptar amb una retroalimentació abundant sobre diferents aspectes relatius al suport ofert als joves que surten del sistema;
- * Recollir les diverses maneres de donar suport a la formació vocacional i al treball als diversos països. Això permetrà l'elaboració d'un manual, així com enfortir la xarxa creada entre les persones participants dels diferents països;
- * Integar i establir una visió europea i àmplia de les necessitats dels joves, pel que fa a estructures formals, el suport que requereixen i les competències que han de tenir els professionals que hi treballen;
- * Descobrir exemples de bones pràctiques que poden tenir una influència positiva en la transició dels joves a la formació vocacional i a l'ocupació. Es refereixen a estructures, programes, formes de cooperació i mètodes de treball que permeten satisfer les necessitats trobades.

A les conclusions es mencionen quatre aspectes que poden sofisticar lineaments per a una formació amb professionals amb joves en relació al suport ofert per a la formació professional i l'ocupació:

1. Les competències i l'actitud professional dels treballadors/es
2. La seva relació amb els i les joves extutelades
3. Les estructures dels serveis que atenen infants i adolescents
4. Les xarxes entre els camps pràctics de cura i educació.

L'informe europeu indica algunes bones pràctiques a Espanya com...

... el suport financer als joves d'entre 18 i 21 anys (tot i que aquesta ajuda només la rebien durant 6 mesos en cas que no hagin estat acollits durant tres anys en arribar a la majoria d'edat) o en relació als projectes i programes de pràctiques, s'esmenta la utilitat dels projectes desenvolupats a Catalunya com: Via Laboral i Estació espai jove d'integració a la vida professional; Prepara't, de formació en diversos oficis, i Eina Activa³² El i Ecosol³³, per a donar accés a joves al mercat laboral.

³² Web d'Eina Activa El: <http://www.einaactiva.org>

³³ Web Ecosol: <http://www.caritasgirona.cat/CA/2010/ecosol-empresa-d-insercio.html>

A part d'això, es posa també de relleu el treball de suport que es fa en la formació professional dels i les joves per part de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET³⁴), en posar-los en contacte amb projectes, empreses i organitzacions i altres formes de suport donades mentre estan estudiant; incloent el suport pels que ja no viuen a un pis assistit³⁵.

També es fa menció dels convenis que té la Fundació Plataforma Educativa, útils per a la integració d'aquests joves al mercat laboral (de Plataforma Educativa, Eina Activa El fa part d'aquesta tasca d'integració) i de la importància del treball fet a Catalunya per part de l'ASJTET per a la seva integració vocacional i la millora de l'ocupabilitat, mitjançant el projecte Via Laboral³⁶.

Experiències de treball

A continuació, us oferim un extracte de les entrevistes mantingudes amb els i les professionals de les organitzacions de Plataforma Educativa que han participat al projecte Abeona. Aquests testimonis i vivències s'han recollit a través de les següents 5 preguntes:

1. *Quin va ser el teu paper en el projecte?*
2. *Com valores el projecte?*
3. *Què ha representat per a tu a nivell professional?*
4. *Ha suposat millores a nivell del teu servei?*
5. *Opinió personal projecte*

Olaf Anguera, Educador SPAE ³⁷

Participant en intercanvi d'experiències i en formació de formadors

Per la primera fase del projecte d'intercanvi internacional de bones pràctiques es va seleccionar un professional que treballés amb joves en transició a l'autonomia i la integració laboral, així va ser com

³⁴ Vegeu web d'ASJTET: http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/Area-de-Suport-als-Joves-Tutelats-i-Extutelats-ASJTET/

³⁵ Guia d'emancipació de FEPA: <http://www.guiaemancipacio.org/>

³⁶ Aquest programa consisteix en l'assessorament i orientació envers la formació, la inserció i la intermediació amb empreses de l'àrea de suport a aquests joves. Concepció i combina les seves habilitats i desitjos per arribar a concretar les seves possibilitats i les ofertes disponibles.

³⁷ Definició SPAE: sigles de Servei de Promoció de l'Autonomia i Emancipació

vaig ser escollit per visitar els serveis de l'Associació Federal de Comunitats Terapèutiques d'Àustria durant cinc dies, per conèixer com treballen els aspectes de la integració de joves.

Durant l'estada vam visitar diversos centres i entrevistar-nos amb diversos professionals (educadors/es, directores i integradores laborals), i altres actors dins d'aquest 'espectre' d'ajuda a la cerca de feina; com el delegat de joventut de Viena o el director d'una escola de formació professional on assistien alguns dels joves dels centres.

L'acompanyament per part dels amfitrions va ser molt bo, i vaig recollir molta informació amb tot el que m'havien preparat per després escriure la part que em pertocava del report nacional d'Àustria³⁸, on hi vaig explicar les meves conclusions, basant-me en les preguntes dels qüestionaris que s'havien preparat per part de l'organització del projecte.

Com a observador extern, tot i la limitació de temps, vaig intentar conèixer el funcionament no només dels serveis sinó també del sistema en general. Hi ha moltes semblances amb Catalunya: com les dificultats que troben o la situació general d'enfrontar la integració. Tot i que em va cridar l'atenció que no disposessin de serveis o suports formatius o de pràctiques laborals, com a Catalunya, de manera que els i les joves i els/les educadors/es s'ho han de buscar amb els seus propis recursos.

Aquesta experiència a nivell personal m'ha permès comparar les dificultats pròpies amb les dels altres i veure com funcionen, cosa que fa prendre perspectiva i valorar els recursos de què disposem per ajudar als joves: recursos com les empreses d'inserció Ecosol o Eina Activa, faciliten una primera entrada al món laboral i faciliten moure's, una vegada han entrat, dins de l'àmbit laboral.

La importància d'aquesta primera part del projecte, a banda de l'experiència, és la recopilació de dades per veure aquelles problemàtiques comunes a nivell europeu en la integració laboral dels i les joves tutelats. Aquesta informació ens havia de permetre desenvolupar una sèrie d'eines i pràctiques que ajudessin a tothom. La realitat però va ser que cada país va aplicar les eines que ell havia preparat i no derivades d'una posada en comú. En aquest sentit, podríem dir que les accions realitzades durant la primera fase van quedar un xic

³⁸ Report Nacional d'Àustria: <http://www.abeona-project.com/wp-content/uploads/2016/07/National-report-Austria.pdf>

desconnectades de les fases posteriors a nivell de l'objectiu de la formació de professionals de joventut.

El segon intercanvi a Bèlgica va ser una experiència molt bona, tant per la coordinació amb els assistents de Plataforma Educativa i FEPA que vam assistir-hi com amb la resta de participants i els organitzadors de la trobada. La primera jornada va servir per explicar procediments i tècniques de treball grupal (com ara la intervisió³⁹ o l'eina del DAFO⁴⁰). Més enllà dels temes tractats va ser una jornada de coneixença entre els diversos participants.

Crec que en això, com es va dir obertament, es va ocupar massa temps i això va repercutir en la durada i continguts de la part següent, on es presentaven les eines, que crec que tot i ser interessants no estaven prou relacionades amb l'objectiu central del projecte i, a més, el nivell d'aprofundiment d'aquestes no sento que es correspongués amb el nivell d'infraestructura que s'havia 'muntat'. Crec que es podria haver aprofundit més si s'hagués destinat més temps. Estic d'acord amb la importància de la xarxa generada i comparteixo el seu valor; tot i que l'objectiu central era donar eines als i les professionals de joventut per aplicar.

Pel que fa a la part de formació de formadors, vaig participar a les trobades de Barcelona i Sevilla; on se'ns va donar molt bona acollida i la gent es va mostrar molt interessada i participativa. Per les jornades vam preparar quatre eines per presentar: a Barcelona, ens vam centrar en l'eina "*Com (no) perdre una feina*" i les altres tres les vam presentar de forma més general, i d'aquestes tres, els assistents van escollir la del "*Riu de la vida*" per aprofundir. A la presentació de Sevilla, es van presentar aquestes dues.

D'aquestes dues eines se'n destaca que els comentaris i valoracions de l'activitat recau en els/les joves, a diferència de la majoria on el/la professional és qui fa la valoració i la devolutiva. Es tracta d'eines centrades en l'actuació del/la jove que permeten que es vegi a sí mateix/a i que valori; cosa molt important ja que esdevé un espai d'autoreflexió i no tant de diagnòstic.

³⁹ *Procés de supervisió entre iguals dins d'una organització sense un/a professional extern/a.*

⁴⁰ *L'anàlisi DAFO és una eina d'estudi d'una situació d'una empresa o projecte analitzant les seves característiques internes (Debilitats i Fortaleses) i la seva situació externa (Amenaces i Oportunitats) en una matriu quadrada.*

A nivell personal, estic molt content d'haver participat en el projecte: ha sigut molt interessant haver conegut professionals i serveis d'altres països. A nivell professional, va ser un creixement i una oportunitat: per mi va ser important ocupar-me de la redacció d'una part de l'informe d'Àustria, però també participar en activitats diferents a les que faig habitualment amb els nois del pis i impartir formació a professionals de perfil semblant al meu.

Tot i que sóc una mica escèptic pel que fa a la utilitat final de la xarxa de professionals; han sortit coses interessants i amb potencial, que de moment encara no s'han traduït en accions significatives per la meua feina amb els nois, donat que no comptem amb més recursos que abans d'haver viscut aquesta experiència. Per a mi no ha representat cap esforç participar, però ha estat una inversió que no sé si 'es paga' amb el resultat obtingut. Tot i això, crec que és important que la xarxa teixida tingui continuïtat.

El valor d'aquesta experiència per a Plataforma Educativa és, per una banda, fer visible la feina que aquí es fa – que ha quedat, per exemple, plasmat en l'informe nacional -, i per l'altra, el contacte potencial que per l'entitat representa per a futures experiències o projectes. Pels professionals de l'organització que hi hem participat, ha estat 'aire fresc' i que hagin confiat en mi per ser representant és una motivació per la pròpia feina. També m'ha ajudat a veure com els serveis on treballem, estan més desenvolupats que d'altres que hem vist i a Girona disposem de més recursos que a la resta de països (per exemple, l'ajuda econòmica a extutelats que donem a Catalunya), i és que veure les diferències dóna valor a tot allò que aquí ja es fa.

També poso en valor que la creativitat s'utilitza per a generar recursos estables, no només per a cobrir les mancances del cas i del moment: hi ha molts aspectes dels projectes que ja estan en marxa i que no ens hem de 'buscar la vida', a diferència d'altres països, i així podem utilitzar la pròpia creativitat en altres coses.

A nivell de la intervenció amb els nois no crec que hi hagi grans canvis a curt termini, ja que els beneficis es centren en què els professionals formats augmentin les possibilitats i qualitat d'intervenció amb el jovent. Això és important de cares al futur, perquè es plantegin maneres de treballar on el/la jove es vegi a si mateix i opino sobre sí.

Aroa Garcia, Mestra d'aula a CREI⁴¹

Participant en formació de formadors

Vaig participar a les fases de: formació de formadors i la posterior formació de professionals a Catalunya. Ens vam trobar a Bèlgica, un grup bastant heterogeni, amb diferents punts de vista que va enriquir l'intercanvi. Tots treballàvem temes de formació o preparació per afrontar l'accés al món del treball per part dels joves atesos, però no tots ho fèiem des del mateix lloc.

En primer lloc, vam rebre formació en dinàmiques de grup i per organitzar la trobada, però després, el que vam fer és la presentació per país d'una o dues eines als altres i de com es podia aplicar. Cada país havia també d'escollir com a mínim una de les eines presentades per aplicar al seu país, tenint en compte les característiques de la població atesa segons el seu context i el que veiessin més aplicable; nosaltres en vam seleccionar dues.

Alguns dels assistents es van mostrar crítics amb què els tres primers dies del primer intercanvi, la feina es centrés molt en dinàmiques de grup i temes generals, i l'objectiu central es treballés a 'correcuita'. Personalment crec que aquesta primera part era necessària i va fer possible l'èxit de la segona ja que es va fer grup, i això va permetre entendre'ns i cooperar millor i segurament la qualitat hagués estat menor.

Les dues darreres sessions, es van centrar en la presentació d'eines d'intervenció que cada país havia preparat. De les presentacions realitzades pels altres països, tot i que ens van agradar totes, vam escollir les que consideràvem més adequades als perfils dels joves que atenem. De les que vam preparar nosaltres, Plataforma Educativa i FEPA, vam rebre comentaris positius, sobretot de 'El viatge de l'heroi'.

També vaig tenir l'oportunitat de participar com a formadora de professionals, sobretot a la presentació de Barcelona, on hi van assistir més de trenta participants. Vam intentar que la trobada fos molt dinàmica i que participessin; jo els vaig veure molt receptius i els va agradar molt; ho puc dir per la retroalimentació que vam rebre.

Les seves primeres sensacions, sense haver aplicat les eines amb

⁴¹ CREI: sigles de Centre Residencial d'Educació Intensiva

els joves encara, van ser que trobaven les metodologies explicades molt aplicables i atractives; tant la de 'El riu de la vida' (sobre tot per qui treballa amb els més petits), que els permetia, fins i tot, treballar la creativitat, com la de 'Com (no) perdre una feina'. Personalment, em vaig sentir molt bé durant les formacions. Crec que vam aconseguir crear una dinàmica enriquidora on els assistents van estar bastant receptius i participatius mentre fèiem l'aplicació pràctica.

Un aspecte curiós que es va posar de relleu a la trobada de Bèlgica, és que els programes de pràctiques, formació i integració professional de joves que es desenvolupen a Catalunya, com per exemple, el Via Laboral, que considerem 'normals', les persones dels altres països ens van fer notar que no existien als seus llocs d'origen i en van subratllar el seu valor, i comentaven que estem més desenvolupats aquí, tot i que tenim una de les taxes d'atur més altes. Els participants de Polònia, país amb una situació pitjor que la nostra, les seves fundacions davant la falta de recursos, tiraven molt de la creativitat per buscar-se les ajudes i per treballar amb els joves. Clar, per veure la possibilitat de fer rèplica d'això aquí, realment caldria destinar un temps per conèixer-ho de manera més profunda però em quedo amb aquest aprenentatge.

L'Abeona és un projecte molt interessant, que a través dels intercanvis ens ha fet tenir una visió de com es treballa a altres països i enriquint la nostra feina. M'ha agradat perquè es planteja un resultat final clar amb una aplicació pràctica que s'avalua. També hi ha coses a millorar, hauria estat molt bé que després d'haver-nos format en l'ús d'eines, n'haguéssim pogut crear una conjuntament partint dels nostres coneixements i experiència però potser aquesta serà un pas futur d'aquest projecte.

A nivell personal, ha estat una experiència molt enriquidora, tot el que siguin intercanvis, ajuda a evitar l'estancament i l'aïllament professional i ajuda a aprendre i a tenir la ment oberta: no hi ha una sola manera de fer. A més, poder posar en comú les experiències és bastant enriquidor.

Abeona ha presentat noves eines als professionals formats però encara no sabem quin impacte tindrà l'aplicació d'aquestes en els joves, tot just es comencen a aplicar. Penso que innovar i disposar d'una gran riquesa d'eines pot donar més respostes a diferents contextos; la mateixa no serà sempre vàlida per al mateix grup o per a

tots: la de 'El riu de la vida', per exemple, la veig súper adequada i es pot trobar enriquidora amb infants; en canvi, pels joves que es preparen per fer entrevista laboral, la de 'Com (no) perdre una feina' és més motivadora. Faltarà veure per tant quines s'han aplicat en quins nivells d'edat i quin resultat han tingut.

Al centre on jo treballo (un CREI de noies) intentaré que s'apliqui, tot i que no ho veig fàcil. Ara només queda pendent una trobada internacional de coordinació per analitzar els resultats de l'avaluació, i segurament hi haurà una presentació final per valorar-los.

Irene Kopetz - Responsable Internacionalització Plataforma Educativa
Participant en formació de formadors

El meu paper al projecte Abeona ha estat en la gestió, coordinació de tots els actors implicats a nivell d'Espanya, la coordinació de Plataforma Educativa amb FEPA i la interlocució entre Plataforma Educativa i la resta d'organitzacions. A més, hem donat suport a Plataforma Insertion de França, en temes documentals i pressupostaris una vegada ens van concedir el projecte.

També em vaig encarregar de la planificació i gestió de la logística dels viatges i la comunicació amb els professionals que participen en el projecte de Plataforma Educativa entre als tasques pròpies el meu càrrec a l'entitat.

A les reunions on vaig assistir hi vaig veure gent molt compromesa i motivada amb l'objectiu final de millorar la situació laboral dels joves, i que la majoria d'activitats que s'hi van realitzar van ser d'alt impacte ja que en aquestes trobades, entre tots els socis, vam estructurar gran part del projecte i les visites.

No s'ha fet ni es farà una conferència que permeti abordar la qüestió de l'enfortiment de la xarxa creada, però properament farem una reunió per valorar-ho ja que aprofitar la xarxa per a futures col·laboracions és una part important de l'impacte del projecte, a banda, de difondre els resultats i que el projecte tingui continuïtat. Jo he vist que entre tots els i les professionals dels països es va crear una molt bona relació i connexió, i això és el que hem de potenciar.

A nivell personal, crec que els projectes europeus (l'àrea a què em dedico) són una gran oportunitat per a conèixer altres maneres de

fer; altres metodologies i per a intercanviar bones pràctiques, una bona eina per a millorar els serveis que donem. Això sumat amb conèixer altres persones, t'obre la ment i és molt enriquidor i motivador, tant a nivell professional com personal. Aquest projecte en particular, ha estat la meua primera vegada com a encarregada de la gestió des de l'inici; he pogut veure'n totes les fases, enfrontar-me a molts i diferents tipus de gestió; a més, la bona feina que han realitzat les coordinacions m'ha permès recollir moltes bones pràctiques sobre la gestió de projectes, la relació amb ells com a socis, i com treballar-hi quan ens toqui liderar-los, o com a socis.

Pel que fa a les aportacions i assoliments del projecte, col·laborar en la redacció de l'informe nacional sobre la situació de la integració laboral de joves tutelats ha servit per a reflexionar sobre els recursos disponibles: què hi ha i què falta. En base a aquesta reflexió sobre què fem i on estem, el projecte ha generat un intercanvi molt fructífer sobre com ho fan altres països, per veure'ns millor, què ens falta i cap a on volem anar. També, considero un assoliment que les persones participants en els intercanvis hagin après sobre eines i metodologies per a la integració laboral i el treball amb joves, mitjançant els tallers a Bèlgica i que després han transmès en la formació donada a professionals. Aquests últims, actualment i durant vuit mesos ho estan transmetent, i esperem que amb aquestes accions específiques els joves tinguin millors oportunitats, en comptar amb aquestes eines que incrementin les possibilitats de trobar una feina. A més dels professionals també la nostra organització s'ha enriquit d'aquesta experiència amb la seva participació primerenca d'intercanvi fins a la formació final.

Per resumir, crec que per la pròpia idiosincràsia del projecte i per les persones participants, els socis hem congeniat molt bé; ho vull posar de relleu perquè hi veig un gran potencial per a crear la xarxa que esmentava, per una millora de la qualitat, i per una continuïtat que permeti sinèrgies i el desenvolupament de noves oportunitats de cooperació entre les organitzacions.

Annex 1.- La situació dels joves a l'Estat Espanyol i a Catalunya

Disposem de poques dades i de pocs estudis sobre joves sense suport familiar i/o en procés d'emancipació cosa que dificulta disposar d'un coneixement exhaustiu i sistemàtic de la situació d'aquest segment de població quan assoleixen la majoria d'edat.

Respecte a la població acollida, el 2013 hi havia més de 30,000 joves, més de 3,800 apropant-se als 18 anys i més de 5,000 antigament acollits/des es troben en processos d'emancipació, molts d'ells en situacions de vulnerabilitat. No disposem de dades a nivell estatal sobre la totalitat de població abans acollida; però d'una mostra de més de 2,200 joves assistits per entitats federades-FEPA (30% nois i 70% noies aproximadament), al voltant de la meitat és d'origen estranger, i molts d'aquests joves, només compten amb un permís de residència (sense autorització de treball).

Situació escolar, laboral i d'habitatge: El 2014, tres de cada cinc dels joves assistits només estudiava, mentre un de cada cinc ni estudiava ni treballava, el 13% només treballava i el 7% treballava i estudiava. Pel que fa a l'habitatge, es donava suport al procés d'emancipació, proveint-ne principalment a joves d'entre 18 i 21 anys (el 39,5% de la població atesa). La majoria d'aquests habitatges eren de lloguer (55%), per a nois/es dels quals una proporció considerable (40,3%) no té cap font d'ingressos; i el període més habitual de durada és entre 1 i 2 anys (44,7%).

De la cohort nascuda el 1994, durant el període 2007-10 només el 31,7% estava cursant el nivell escolar que li corresponia. A més que hi havia una bretxa educativa observada ja des de l'ingrés a un centre d'acolliment, i amb retards addicionals durant l'acollida. Per exemple, fins a un 64,5% dels adolescents acollits havien hagut de repetir curs, comparat amb sol el 9,1% en la població general. El 50% d'aquests joves van accedir a un programa de qualificació professional, però entre la totalitat de la població era només el 4,4% (Sàlvia i Garcia, 2016).

Per completar, algunes dades respecte a la població general:

- Abandonament escolar: L'Estat Espanyol té uns dels nivells més alts d'Europa, amb un 23,5% de joves entre els 18 i 24 anys que no han acabat el batxillerat o equivalent i no reben cap mena de formació. L'atur entre persones de 25-64 anys amb una formació menor a aquest nivell és del 31%; percentatge força més alt que la corresponent a població més formada.

- Atur juvenil: La taxa d'atur general (23,6%; 2014) és més del doble que la mitjana a nivell europeu. Entre la població menor de 25 anys la taxa s'eleva fins al 52%.

Gairebé el 51% dels joves d'entre 16 i 29 anys que treballen, ho fan amb contractes temporals i el 68,5%, d'entre 16 i 24 anys, tenen una feina de temporada.

Tot i la dramàtica davallada en les taxes de treball juvenil els darrers anys, aquesta ha estat menor els darrers anys, però encara hi ha gairebé 1,8 milions de joves que no estudien ni treballen. Només un de cada cinc menor de 30 anys es troba emancipat. A Catalunya, al voltant del 40% d'aquests argumenta la manca de recursos o l'accés a aquests com la principal raó per a no emancipar-se.

El perfil de joves atesos per programes d'emancipació és d'una persona jove amb necessitat de comptar amb un referent adult, amb un projecte personal de compromís i voluntarietat, amb capacitat de convivència i bona actitud respecte a les normes, disposa de pocs o cap ingressos econòmic i té poques possibilitats de tenir habitatge propi o familiar.

La llei orgànica de juliol de 2015⁴², comporta avenç important, ja que modifica el sistema de protecció de la infància i l'adolescència, i millora les regulacions nacionals prèvies, ja que per primera vegada pren en compte, en el seu Article 22-bis, mesures per enfortir els processos d'emancipació de joves amb mesures de protecció.

Com es reflexiona a l'informe, tot i això, el desenvolupament de polítiques específiques està subjecte a constriccions pressupostàries de les administracions autonòmiques i la discrecionalitat dels seus governs a cada moment (ibid.)

⁴² Enllaç a la llei: http://boe.es/boe_catalan/dias/2015/07/29/pdfs/BOE-A-2015-8470-C.pdf

Annex 2. Eixos estratègics d'actuació a cada país

Aquests eixos fan referència als objectius i accions d'acord amb una estratègia nacional, i serien:

1. Educació i formació: millorar la qualitat del sistema educatiu per a incrementar l'ocupabilitat i l'esperit empresarial, promoure el sistema de formació informal i identificar i promoure nous nínxols i àrees per a generar ocupació a través de l'entrenament i la formació.
2. Ocupació i emprenedoria: millorar la creació d'oportunitats d'ocupació per als i les joves, la seva integració al mercat laboral, augmentar el nombre dels que emprenen treball per compte propi i donar suport a l'establiment en empreses als menors de 30 anys; promoure la implementació del Sistema de Garantia Juvenil i fomentar la cultura d'emprenedoria
3. Habitatge: Incrementar la taxa d'emancipació juvenil.
4. Salut, oci i esport: promoure accions per a fomentar hàbits i estils de vida saludables, reduir el consum de drogues i narcòtics i lluitar contra tots els tipus de violència i discriminació.
5. Participació, voluntariat, inclusió i equitat: promoure canals i eines per a augmentar la participació i el voluntariat entre els joves associats o no, especialment aquells relacionats amb les tecnologies de la informació (TIC), promoure la igualtat i lluitar contra l'exclusió social en els sectors més desfavorits de la població juvenil.
6. Cooperació institucional: promoure la col·laboració entre les administracions públiques, corporacions nacionals i internacionals i entitats juvenils, per a què tinguin impacte en els i les joves, mitjançant diverses àrees de cooperació juvenil (i.e., Comissió Interministerial per a la Joventut; Consell Interterritorial de Joventut; Federació Espanyola de Municipis i Províncies, Erasmus+ de la U.E., etc.)

7. Projecte “Sapere Aude”⁴³”

FITXA PROJECTE

Breu definició:

“Iniciativa per a l’educació escolar que posa l’accent en el desenvolupament de la innovació per a la millora dels resultats educatius en la població tutelada a través de la mentoria”

Participants:

- Fundació Plataforma Educativa (Espanya) - Coordinació
- Associació Federal de Comunitats Terapèutiques (Àustria)
- Associació Schützen und Stärken gemeinnützige Gesellschaft für Soziales mbH (Alemanya)
- Associació “Play” proveïdora de serveis de rehabilitació, educació, assistència psicosocial i pedagògica (Croàcia)
- Organització Parrains Par’Mille (França)
- Institut de Recerca sobre la Qualitat de vida de la Universitat de Girona (UdG)

Durada:

24 mesos (setembre de 2016 - setembre de 2018)

Finançadors:

Erasmus+

Programa Erasmus+ K2 Associacions estratègiques

⁴³ Sapere Aude significa Atreueix-te a saber: www.sapereaude-project.com

Descripció i Objectius

El Projecte Sapere Aude neix des de la voluntat compartida pels diversos socis participants de millorar els resultats educatius dels joves tutelats, ja que la seva situació residencial i/o familiar no hauria de ser condició per perpetuar el baix assoliment actual.

Aquesta iniciativa liderada per Fundació Plataforma Educativa s'inscriu dins de les accions clau de la cooperació per a la innovació i l'intercanvi de bones pràctiques del programa Erasmus⁴⁴.

Aquesta associació estratègica té com a objectius generals:

1. Impulsar i millorar les trajectòries formatives dels joves de 12 i 17 anys en situació d'acolliment residencial **a través del disseny d'un programa de mentoria específic per a aquesta finalitat** (tot i que no es limita a aquesta) i la seva posada en pràctica per comprovar-ne la seva efectivitat: amb la mentoria, l'acció coordinada de l'entorn immediat dels joves (centre educatiu i centre d'acollida) i amb un enfocament personalitzat, es pretén millorar les seves trajectòries per incidir en la millora de la seva inclusió i les seves expectatives vitals,
2. Millorar l'eficiència dels serveis d'atenció a l'hora d'abordar la qüestió formativa dels joves. Mostrant que amb **accions coordinades i puntuals de baix cost** es poden obtenir millores significatives en els resultats acadèmics i la rendibilitat de la inversió,
3. Promoure una participació més activa, solidària i compromesa de la societat a partir de la **implicació voluntària de mentors⁴⁵ i altres agents de l'entorn més immediat dels joves**, que incrementen el capital social en els contextos on es desenvolupen les accions i s'aprofita el potencial humà per millorar la vida dels altres com a eina de cohesió.

⁴⁴ Guia programa Erasmus+: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/2016-erasmus-plus-programme-guide-v-ii_es.pdf

⁴⁵ La mentoria social és un procés de guia, suport o acompanyament entre persones que estableixen una relació de durada variable, on la persona mentora, dona suport a la persona mentorada en la presa de decisions, l'adquisició de coneixements o habilitats, acadèmiques o emocionals, per tal de facilitar el seu desenvolupament personal i social.

Correspondència amb les prioritats del projecte Erasmus +

A nivell europeu, la població tutelada presenta pitjors resultats acadèmics que la població general. Tot i els esforços per oferir una millor atenció, els models actuals no promouen de manera suficient la inclusió als diferents contextos, incloent l'escolar, i això es reflecteix en els resultats acadèmics.

Així doncs, els objectius establerts intenten donar resposta a aquesta problemàtica i avançar vers un model més comunitari que promogui una educació i formació més inclusives, comptant amb un contacte proper, compromès i específic en la figura del mentor o mentora, i on la millora acadèmica sigui un resultat derivat. Així doncs, els objectius estan en consonància amb les prioritats establertes per a l'acció d'Associacions estratègiques dels projectes Erasmus+ referents a:

- a. Desenvolupar programes d'educació i formació més atractius que responguin a necessitats i expectatives individuals.
- b. L'adopció de pràctiques noves o millorades per donar resposta a les necessitats dels grups més desfavorits.
- c. Adoptar nous enfocaments per afrontar les diferències socioeconòmiques en els resultats de l'ensenyament.

Antecedents del Sapere Aude

A Europa, un percentatge important de la població d'infants i joves tutelats no assoleixen el mateix èxit educatiu que la població no tutelada, malgrat la gran inversió de recursos i dedicació professional que reuneixen al seu voltant. La no resolució d'aquest aspecte de les seves vides contribueix a perpetuar el risc d'exclusió social considerant que la formació té una funció important en les possibilitats d'ascensió social⁴⁶.

A nivell local, la situació és similar, és per això que s'han implementat algunes iniciatives per tal d'afavorir la millora dels resultats acadèmics. Un d'aquests projectes neix de la col·laboració entre Plataforma Educativa i l'ERIDIQV⁴⁷, en un projecte pilot dut a terme

⁴⁶ Veure per exemple el projecte YIPPEE; <http://tcr.uioe.ac.uk/yippee/>

⁴⁷ Equip de Recerca sobre Infants, Adolescents, Drets dels Infants i la seva Qualitat de Vida de la Universitat de Girona (UdG) – www.udg.edu/eridiqv

per aquest equip de recerca per afavorir els aprenentatges i la millora dels resultats acadèmics a l'ESO de joves tutelats pel sistema de protecció a la infància de Catalunya. Aquesta recerca⁴⁸ constitueix un antecedent important del projecte Sapere Aude, ja que introdueix la figura del mentor com a agent de canvi en la millora dels resultats educatius dels joves tutelats.

Aquest primer antecedent, combinat amb les experiències de Plataforma Educativa a nivell europeu amb Für Soziales d'Alemanya i l'Associació de Comunitats Terapèutiques d'Àustria en projectes europeus relacionats amb la millora dels serveis residencials per a infants i joves, i objectius i sensibilitats similars vers les problemàtiques que afecten l'aprenentatge de la població tutelada van donant lloc al projecte Sapere Aude.

Actors del Sapere Aude

El Sapere Aude neix des de l'associació estratègica, tant en la idea com en el propi projecte, gràcies a la convergència, bona sintonia i coneixements de les organitzacions participants que són:

- A. L'Associació de Comunitats Terapèutiques d'Àustria (BTG) compta amb experiència rellevant i reconeguda en l'atenció individualitzada i continuada i educació d'infants i joves en estructures de tipus familiar i en serveis residencials. Els seus professionals tenen una alta qualificació i estan especialitzats en diverses vessants terapèutiques, cosa que permet que el seu treball amb pares i joves els prepari assertivament per la vida independent i socialment integrada.

El servei, a més, compta amb assessoria contínua d'experts en protecció i drets de la infància, psiquiatria, psicologia i intervenció terapèutica, i fa formacions en els seus camps d'expertesa.

- B. Gesellschaften Für Soziales⁴⁹ d'Alemanya, organització experta en l'atenció residencial de joves tutelats i en el treball amb delinqüència juvenil, prevenció i assistència a les famílies i les

⁴⁸ <https://www.udg.edu/tabid/19983/language/ca-ES/Default.aspx>

⁴⁹ Für Soziales en català es podria traduir com *Associacions pel Social*

situacions de violència domèstica. Té amplis coneixements i competències en els diferents camps del treball social i la col·laboració amb escoles i autoritats públiques.

Ha desenvolupat un projecte amb infants que presenten mancances educatives greus i/o dificultats diverses que li han donat una expertesa útil per a la participació en el Sapere Aude.

- C. Per part de Catalunya, Fundació Plataforma Educativa que té serveis especialitzats en l'atenció a infants i adolescents tutelats i acollits en centres residencials de tipologia diversa. Entre les tasques d'atenció que duen a terme, hi ha el recolzament i el guiatge educatiu detallat i proper en les tasques escolars i en el desenvolupament acadèmic dels joves que duen a terme els professionals dels serveis.
- D. A més, es compta amb la col·laboració de l'Institut de Recerca sobre la Qualitat de vida de la Universitat de Girona (UdG) que a través del seu equip de recerca sobre infància, adolescència, drets dels infants i la seva qualitat de vida (l'ERIDIQV), té una llarga trajectòria i experiència en àrees relacionades amb els infants a institucions públiques, joves en risc d'exclusió social, benestar subjectiu dels adolescents i drets de la infància.

A més d'aquestes organitzacions, es va considerar valuós comptar amb la col·laboració d'entitats expertes en el tema de la mentoria social aplicada als objectius del projecte com són:

- E. L'Associació croata PLAY⁵⁰ que compta amb àmplia experiència en el desenvolupament de programes de mentoria en l'àmbit laboral i educatiu per a grups d'infants i joves en situació d'exclusió social, basats en la relació entre iguals o en la relació expert - jove.

Per desenvolupar els seus programes fa recerca, desenvolupa metodologies de mentoria, realitza formació i supervisió professional i avaluació dels mentors i coopera amb les parts interessades.

⁵⁰ Web de l'associació Play: <http://en.udrugaigra.hr/>

- F. L'organització Parrains par' Mille⁵¹ té un llarg recorregut en l'emparellament de mentors/es voluntaris/es amb infants i joves en situació familiar de dificultat o d'exclusió social atesos pels serveis socials, o en acolliment residencial, així com una àmplia experiència en la promoció d'aquesta pràctica. Els voluntaris de Parrains són molt sensibles a les necessitats d'aquest grup de població i compten amb expertesa en l'orientació precisa i exhaustiva per a nous voluntaris, multiplicant d'aquesta manera una pràctica que construeix vincles duradors entre mentors i mentorats més enllà de la finalitat inicial de millora en un àmbit concret.

Abast i difusió del Sapere Aude

S'espera que uns 90 actors d'organitzacions socials, administracions i escoles participin en la conferència Internacional de l'última fase. Finalment, es faran arribar els resultats del projecte a un mínim de 30 organitzacions de la borsa de contactes de cada soci. D'aquesta manera, el Sapere Aude comptarà amb unes 400 persones entre involucrades i beneficiàries, directes o indirectes, en les diferents activitats organitzades i els esdeveniments de difusió.

A més, Federacions com Eurochild i FICE Internacional realitzaran difusió dels continguts i resultats del projecte entre les organitzacions membres, unes 200.

Desenvolupament del projecte

El projecte comença a definir-se a principis de 2015, en el marc de l'acord de col·laboració entre Plataforma Educativa, l'Associació de Comunitats Terapèutiques d'Àustria i l'alemanya Für Soziales.

Una qüestió inicial bàsica del Sapere Aude és que totes les organitzacions participants tenen, a més de valors i objectius molt similars, com a línia de treball pròpia el desenvolupament d'activitats de mentoria. Això fa que la participació no sigui una activitat aïllada sinó un eix estratègic amb una voluntat de continuïtat més enllà del projecte.

⁵¹ Web de l'organització <http://www.parrainsparmille.org/>

En el marc del projecte, els socis es comprometen a desenvolupar els següents productes i activitats en el marc del projecte:

1. Manual de continguts formatius per formar mentors

En el marc del projecte, els socis desenvoluparan conjuntament els continguts d'un manual formatiu per formar mentors. El manual de continguts formatius es basa en un model de mentoria específic per la millora dels resultats escolars de joves tutelats consensuat prèviament pels socis del projecte. S'elaboren continguts formatius per a una formació de 10 hores.

Els continguts formatius inclouen explicacions sobre el context i dificultats educatives dels joves així com el context i els procediments de supervisió i coordinació de la mentoria, incloent les experiències de bones pràctiques, metodologies i tècniques per oferir sessions enfocades a millorar els resultats educatius, les possibles dificultats i els drets, deures i límits dels mentors.

Aquests continguts formatius sumaran l'experiència de les organitzacions que treballen amb joves tutelats amb l'expertesa de les que treballen en mentoria. Els continguts formatius estaran disponibles als webs de les organitzacions participants destinades a fer-ne difusió, que esdevinguin un punt de referència per altres entitats que tinguin interès en desenvolupar projectes de mentoria en aquesta línia i per federacions europees com Eurochild o FICE International.

2. Formació de formadors

Un representant de cada entitat sòcia del projecte es formarà com a formador de voluntaris que volen ser mentors utilitzant com a base el manual de continguts formatius per formar mentors elaborat prèviament. La formació de formadors durarà 5 dies i es farà a la ciutat de Viena.

3. Projecte pilot de mentoria per cada entitat participant

En el marc del projecte SAPERE AUDE, totes les entitats sòcies del projecte es comprometen a desenvolupar un projecte pilot de mentoria en les seves entitats per tal d'avaluar l'impacte de la mentoria en la millora dels resultats escolars de joves tutelats.

El projecte pilot consisteix en trobar 10 voluntaris amb interès demostrat en ser mentors per a que puguin portar a terme un procés de mentoria durant un any lectiu (de setembre 2017 a juny 2018) amb 10 joves tutelats que pertanyen als centres de les entitats sòcies del projecte per tal d'avaluar si la mentoria té un impacte en la millora dels seus resultats escolars. L'avaluació serà coordinada per la UdG.

Per tal de participar al projecte pilot, els candidats a ser mentors hauran de participar en una formació de 10 hores en mentoria que farà el formador format a Viena prèviament amb els continguts formatius elaborats prèviament pels socis.

4. Manual de cas pràctic de projecte pilot de mentoria.

S'elaborarà també un Manual de cas pràctic basat en el projecte pilot de mentoria realitzat. El manual de cas pràctic té per objectiu mostrar els resultats relatius a l'avaluació de l'impacte de la mentoria en la millora dels resultats escolars dels joves tutelats portat a terme en els projectes pilot en els diferents països.

Actualment, el projecte està en la fase d'implementació d'algunes d'aquestes diverses accions per tal que el setembre de 2017 s'iniciï la prova pilot de mentoria a cada entitat.

Concretament, el març de 2017, s'està en fase de redacció del manual de continguts formatius per formar mentors, les primeres accions són la definició de mentoria i les tasques concretes que el mentor ha de realitzar per assolir els objectius. Paral·lelament a la redacció del material s'ha iniciat la campanya de captació de mentors i la preselecció dels joves dels centres participants; i la valoració i selecció dels professionals que participaran en la formació de mentors d'entre els educadors/es de les entitats que hi estiguin interessats.

Una vegada realitzada la selecció de mentors, es procedirà a fer el 'matching' entre mentors i adolescents supervisat per part de l'equip tècnic de l'entitat, per iniciar la prova pilot amb el nou curs escolar 2017-2018, en què l'equip de coordinació de cada

organització vetllarà pel seu correcte funcionament, a més de reunir-se amb els professionals implicats per informar-los i sensibilitzar-los amb el projectes i sol·licitar-los el suport necessari perquè els mentors desenvolupin amb èxit la tasca encomanada.

Posteriorment es supervisarà i avaluarà el treball dels mentors, la seva relació amb el jovent i l'impacte de la mentoria a través d'un sistema d'avaluació. D'aquesta última qüestió, se n'encarregaran de manera minuciosa, rigorosa i científica els participants de la UdG, qui prèviament a l'inici de la prova pilot, haurà ja elaborat les eines d'avaluació, i cada organització s'encarregarà de monitoritzar el procés d'obtenció i transferència de dades d'acord amb les indicacions donades per la Universitat.

En concret, es dissenyarà un pre-test per ser facilitat abans d'iniciar-se el procés de mentoria i un post-test en finalitzar-se enfocats en avaluar la situació inicial (fase pretest) i final (post-test). En l'avaluació estan previst que participin els 4 grups implicats en el projecte: joves tutelats, tutors escolars, educadors/es de centre i mentors/es) i referent a diverses qüestions (com ara les trajectòries escolars, familiars i dins del sistema de protecció, valoració dels aprenentatges, integració social, satisfacció, relacions, expectatives, etc.). De la mateixa manera que es fa per a la situació final (post-test); en aquest cas, incloent preguntes, per a totes les mostres, relatives a la valoració de la intervenció del/a mentor/a.

Els mentors i mentores també hauran d'omplir una fitxa d'observació al llarg de tot el procés. Amb tot això, es desenvoluparà el Manual de cas pràctic on s'integrarà en llengua anglesa amb descripcions sobre la implementació del projecte, les eines d'avaluació, el procés de monitorització i recollida de dades per part de les organitzacions, amb l'avaluació dels resultats, i les conclusions i recomanacions finals.

Durant els nous mesos del curs acadèmic cada mentor, es trobarà amb el jove un cop per setmana per establir i nodrir un vincle que incideixi en la millora dels aspectes d'estudi, per anar més enllà generant i aportant avenços en tots els aspectes de la vida de l'adolescent. Com que cada procés de mentoria té un component molt

personal, hi haurà una considerable flexibilitat en el format de les trobades i les àrees a reforçar, encara que sense perdre la visió i la claredat de la finalitat última: la millora acadèmica.

El perfil dels mentors és divers i no cal que pertanyin a l'àmbit de l'educació, tot i això, sí que s'espera que pertanyin a l'entorn proper del centre on viu el jove, no només per la disponibilitat sinó també perquè sigui coneixedor dels recursos i característiques d'aquest.

La figura del mentor afavoreix en el jove una mirada i expectativa alta de si mateix, despertant nous interessos, ampliant el seu autoconcepte i canalitzant les seves potencialitats per tal que pugui assolir el propi desenvolupament. Parlem de fites tangibles i directament mesurables però també d'aquells intangibles, però igualment valuoses, com ara la millora de l'autoestima o un major compromís amb el seu propi procés educatiu.

Activitats de difusió

Es preveuen diferents accions de difusió del Sapere Aude:

- I. Organització d'una conferència a l'estiu de 2018 a Croàcia, per fer una presentació detallada dels objectius, continguts i resultats dels productes intel·lectuals desenvolupats al llarg del projecte. Aquesta jornada organitzada per l'entitat local Associació Play, comptarà a més amb la participació de ponents aliens al projecte que tenen experiència en els àmbits de la mentoria i l'atenció residencial de joves tutelats amb l'objectiu de reflexionar sobre la necessitat de donar suport a aquest col·lectiu en la millora dels resultats escolars.
- II. Elaboració de butlletins electrònics per explicar els progressos i resultats obtinguts. Aquests es distribuïran entre les bases de dades de les organitzacions sòcies del projecte. La previsió és elaborar-ne quatre, un cada sis mesos i durant els dos anys de projecte.
- III. Presentació del projecte durant les assemblees anuals de FICE International i Eurochild.

- IV. Difusió a través de xarxes socials (Twitter i Facebook) i els butlletins propis de les organitzacions qui també s'encarregaran de contactar amb mitjans regionals per fer la difusió.
- V. Elaboració d'un web dedicat al projecte destinat a informar i fer difusió dels continguts i dels productes realitzats.
- VI. Realitzar trobades amb representants polítics a nivell local, regional i nacional, i amb eurodiputats i representants de la Comissió europea per presentar els resultats del projecte Sapere Aude.

Una vegada finalitzi el projecte, hi ha la previsió d'oferir a la xarxa de contactes dels socis del projecte serveis de formació en la metodologia del nou model de mentoria i capacitació de mentors a les organitzacions que ho sol·licitin.

En les organitzacions participants, a banda del manteniment del servei de mentoria en la seva actuació futura, la metodologia i els resultats del projecte serviran pel desenvolupament de nous serveis d'atenció a joves tutelats.

Tot plegat reflecteix la voluntat del projecte vers la sostenibilitat en el temps dels productes i continguts elaborats.

Assoliments

Sapere Aude és un projecte innovador que fomenta la mentoria com a eina d'intervenció social que promou que persones voluntàries donin suport individual a persones en risc d'exclusió social, podent així fruit de les possibilitats i utilitats que comporta i no conegudes a nivell d'intervenció primerenca i preventiva.

Tot i que actualment existeixen alguns programes i estudis de mentoria per donar recolzament a joves tutelats, en procés de deixar la tutela i extutelats⁵², **el Sapere Aude aporta un abordatge nou i sense precedents coneguts**: des de la multidisciplinarietat, amb una coordinació destinada a la millora dels resultats escolats, a nivell

⁵² Un exemple de projecte de mentoria: http://www.mentoring.org/downloads/mentoring_1325.pdf o també podeu consultar, <https://www.jrf.org.uk/report/mentoring-young-people-leaving-care>

internacional i amb la implicació puntual, eficaç i coordinada dels actors propers de l'entorn dels joves per a l'assoliment de l'objectiu.

Part de la innovació radica en mostrar que amb una inversió reduïda i basada en un voluntariat de mentoria social estructurat **es pot maximitzar significativament la inversió** en atenció joves tutelats. De fet, es preveu que els resultats acadèmics millorin en tant que el projecte es nodreix d'experiències prèvies reeixides en programes de mentoria de les organitzacions participants.

Els **productes generats (els manuals)** en el marc del projecte són un altre dels assoliments, en aquest cas, els més tangibles: ja que es tracta de continguts formatius per la formació de mentors i el manual de cas pràctic, resumiran els resultats de la prova pilot, amb independència de si els resultats escolars milloren o no.

El fet que la comunitat professional i el públic, disposi d'aquests materials a l'abast per consultar-los com a referència i context, i els puguin utilitzar per a futures iniciatives, reflectirà la transcendència d'haver-los generat i aplicat.

També resulta transcendent **la sensibilització i implicació activa de l'entorn dels joves tutelats** que s'ha aconseguit fins ara, i la que es pugui aconseguir més endavant, per tal d'oferir recolzament i suport en la millora dels resultats acadèmics en coordinació amb els mentors. Tot això, sumat a les accions de difusió descrites (conferències + materials), promourà un canvi de mentalitat i la millora en la sensibilització vers la problemàtica escolar dels joves tutelats que tingui continuïtat en el temps.

Els diferents estudis duts a terme veuen aquesta problemàtica com a generalitzada i extrapolable als diversos països europeus, malgrat les diferències idiosincràtiques, de models i maneres de fer.

El contrast i intercanvi de bones pràctiques que comporta la comunicació i reunions al llarg de les diferents fases del projecte per l'abordatge de la qüestió, es pot considerar com una de les majors riqueses i assoliments del mateix, amb la confiança en la seva perdurabilitat i integració en les actuacions futures dels i les professionals de les organitzacions sòcies.

Evidentment, el principal impacte esperat és la millora significativa dels resultats educatius del jovent tutelat en sí, però també **un increment correlatiu de la curiositat, motivació i interès dels joves i una millora de la seva inclusió i participació social**, i per tant del seu benestar, producte de les activitats lúdiques i socials, complementàries a les de caire escolar, en què es vegin involucrats.

La implicació dels actors socials de l'entorn immediat dels i les joves i que aquests donin el suport necessari i coordinat per promoure la millora dels resultats educatius, reflectirà l'impacte d'aquesta iniciativa i no només a nivell individual, sinó també en tant que **transmetin la seva experiència a les seves institucions de procedència i companys de professió**.

S'espera, així mateix, que el canvi de mentalitat es **contribueixi a un canvi en les polítiques relacionades amb les institucions públiques i d'acolliment**, amb un augment de la inversió, sobretot si els resultats del projecte són significativament positius.

Per afavorir aquest canvi en les polítiques, també s'ha fet partícip del projecte i dels seus assoliments a les autoritats locals d'educació i joventut, per tal de que es promoguin iniciatives similars en el futur que en garanteixin l'impacte real i sostingut en el temps.

Finalment, donat que la mentoria és part de les línies estratègiques i d'acció de les entitats participants, s'espera que la captació de mentors impulsi activitats futures de mentoria entre els socis del projecte i que l'experiència nodreixi la borsa de mentors/es disponibles per activitats d'aquesta natura.

Les iniciatives de mentoria social són una línia d'acció en alça en el tercer sector i van destinades a promoure una societat més justa i participativa.

La formació de persones voluntàries en mentoria contribueix a la generació d'una cultura a favor d'una societat més solidària i compromesa "*on la gent no es desentengui de la gent*", un dels valors fonamentals dels participants del Sapere Aude.

Experiències de treball

A continuació, us oferim un extracte de les entrevistes mantingudes amb els i les professionals de les organitzacions de Plataforma Educativa que han participat al projecte Sapere Aude. Aquests testimonis i vivències s'han recollit a través de les següents 5 preguntes:

1. *Quin va ser el teu paper en el projecte?*
2. *Com valores el projecte?*
3. *Què ha representat per a tu a nivell professional?*
4. *Ha suposat millores a nivell del teu servei?*
5. *Opinió personal projecte*

Irene Kopetz - Responsable Internacionalització Plataforma Educativa

Abel Riu - Tècnic Projectes Internacionals de Plataforma Educativa

Responsables de gestió de les visites a Alemanya i Àustria

- Plataforma Educativa és l'organització coordinadora del projecte Sapere Aude i alhora un dels socis participants. Cada soci, ha encapçalat en algun moment un seguit d'activitats específiques, així com el seu producte i resultats, però sempre ho ha fet *'sota el paraigües'* de la nostra entitat. Als dos nivells, coordinació i soci, hem realitzat tota la part de gestió administrativa, repartint les tasques i *'donant la cara'* davant el programa europeu que subvenciona el projecte alhora que fèiem tot allò que correspon a un soci.
- Ara estem a punt d'iniciar la fase de la prova pilot on coordinarem els diferents agents i accions: el treball de l'equip tècnic, la cerca de mentors i joves, la relació entre aquests i les accions que realitzin ambdós. Hem de treballar en horitzontal amb la resta de socis per assegurar i fer el seguiment de la feina de cadascú i que es compleixi el calendari, però també a nivell intern: dos fronts que formen part del mateix però tenen les seves característiques diferenciades. També col·laborem en la creació dels continguts formatius, que ara hem de tancar.

Ara, hem de trobar mentors, compromesos i formar-los abans que comenci el nou curs escolar. Fem la cerca pels voltants dels serveis participants, ja que un dels criteris de selecció és la proximitat. I a partir del setembre d'aquest 2017 i durant un curs acadèmic a

tots els països es començarà a implementar la prova pilot sobre el possible impacte positiu de la mentoria en 10-15 joves i els seus resultats escolars, per part dels mentors/es seleccionats/des, així com l'efectivitat de la formació que s'ha donat a aquests.

- Per tots dos, és una experiència molt interessant a nivell personal, ja que és la primera vegada que liderem un projecte d'aquest tipus. També per Plataforma Educativa, és una prova de foc perquè mai s'havia estat al capdavant d'un projecte europeu d'aquestes característiques, amb dos anys de continuïtat, etc. I considerem que les coses estan sortint i els socis estan responenent bé; de vegades s'ha de tirar una mica a nivell administratiu amb recordatoris, però en general les impressions són positives.

La implementació més important encara no s'ha donat, serà a partir del setembre i llavors la podrem valorar; ara el nostre objectiu és la recerca dels mentors/es, amb totes les tasques de publicitat i difusió que comporta i implica.

- Pel que fa a la millora en els resultats educatius, el que es pretén és comprovar la hipòtesi que amb la mentoria es poden millorar de manera clara.

Som conscients que no sempre surt allò que esperes però analitzar tots els procediments seguits fins ara ja és una fita i un aprenentatge, sigui quin sigui el resultat, i ja són una experiència que marcarà el futur dels possibles projectes internacionals que desenvolupem. A nivell de gestió dels socis, hem d'assegurar una comunicació fluïda i bona entre ells i amb nosaltres; i a nivell administratiu he pogut comprovar què significa dur a terme cada cosa què cal fer i què implica, cosa que no t'imagines fins que ho fas. Tota aquesta tasca de supervisió contínua ha estat un aprenentatge.

- Plataforma Educativa feia temps que volia dur a terme la iniciativa de la mentoria; i el projecte Sapere Aude ha sigut 'l'excusa' perfecta. Hi ha una estratègia al darrera, pensada i meditada des de la direcció de les organitzacions, i una voluntat que continuï: no es concep com una activitat puntual, i això és molt important perquè pretenem tenir resultats positius, que romanguin i es multipliquin a partir de la consolidació d'aquesta forma d'intervenció, donar-li continuïtat i que sigui sostenible. Per a mi està sent satisfactori estar del tot implicada en aquesta experiència.

David Ruiz - Coordinador de Fundació Resilis

Referent tècnic

Jo vaig estar a la ideació i primera proposta del projecte, i m'encarrego del seguiment i acompanyament tècnic per tal que el projecte no es desvirtuï del seu plantejament original, i amb la Irene coordino les tasques d'enllaç amb la resta de participants, el lideratge organitzatiu i els productes intel·lectuals que s'han de generar.

El més interessant per mi és el fet de comptar amb organitzacions amb diferents experiències i expertesa en mentoria. Estic content perquè les tres entitats que vam començar a treballar en aquest projecte (Plataforma Educativa, Für Soziales i Associació de Comunitats Terapèutiques) som molt similars i ja hem fet camí junts. Les altres organitzacions participants: Play i Parrains par Mille aporten experiència en mentoria, i la Universitat de Girona (UdG) dóna rigorositat i validesa que en permet veure l'impacte. Es tracta d'un projecte pilot que implica diferents actors (centres, escoles).

El tema escolar del jovent sempre ens ha preocupat com a organització i veiem important prioritzar-ne el tractament. Espero que el Sapere Aude sigui una oportunitat per incorporar la mentoria social com una línia de treball en la nostra organització més enllà de la prova que farem ara, d'una manera continuada i sostinguda.

Les trobades amb els socis són importants, ja que hi ha diferències significatives entre els contextos i cal anar fent consensos pel que fa a cosmovisions, nomenclatures, i també per adonar-nos de les normatives i legislació regionals. Això fa ric i interessant però complex alhora, trobar un marc comú amb el qual estiguem còmodes tots els participants.

A nivell personal, les vivències són molt positives: ens hem pogut conèixer millor amb la resta de socis, els amfitrions de les trobades han estat molt acollidors, tothom ha aportat molt coneixement a partir del què fan... són persones molt motivades i compromeses, i interactuar amb persones així és un enriquiment personal i també professional. Em sento content i afortunat de fer les coses que estic fent i crec que per les organitzacions que participem en projectes d'aquest tipus és una oportunitat: de fer parades i fer coses diferents, perquè el nostre és un treball dur, amb dificultats, i aquestes

vivències són 'aire nou' que personalment em fan sentir bé i créixer. En aquest moment també els Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE) s'estan implicant en el projecte; estem pendents de qui participarà del seus equips. D'altra banda el Departament de Comunicació i el de Recerca de la nostra fundació s'estan encarregant de la difusió i la campanya de mentoria, per aconseguir-la en associacions que l'ofereixin. I en uns mesos l'impacte serà major perquè baixarà als serveis; llavors els CRAE concretaran més la seva col·laboració amb la UdG i els mentors, i s'aniran concretant més resultats.

7. Conclusions: Mirant cap al Futur

Els projectes europeus descrits confirmen l'aposta iniciada els darrers anys per part de Plataforma Educativa vers la millora contínua dels seus serveis a través dels beneficis directes o indirectes que aquestes experiències internacionals aporten tant a nivell d'organització com dels seus professionals com:

- Estimulen i donen suport directe a la innovació a través d'una producció conjunta entre els socis en línies de treball noves i validades a nivell europeu,
- Reforcen l'intercanvi d'idees i experiències permetent conèixer de primera mà les tendències del sector,
- Milloren la comunicació i cooperació entre els diferents sectors i actors involucrats a nivell local i europeu,
- Aporten a l'organització visibilitat a escala europea, contribuint al seu posicionament com a entitat de referència,
- Augmenten la capacitat i la professionalització de l'entitat. L'execució d'un projecte europeu necessita seguir unes pautes molt definides i establertes per la Comissió Europea que promouen una millora dels protocols de gestió de l'entitat,
- Permeten una especialització i diferenciació respecte altres entitats del sector. Ser beneficiari d'un projecte europeu porta implícit l'assoliment d'un nivell d'excel·lència per part de l'entitat molt beneficiós per la seva promoció,
- Contribueixen a la construcció d'Europa a partir del debat social i intercultural

Els projectes europeus en què ha participat i participa Plataforma Educativa li han permès crear una relació de coneixença i confiança amb una gran varietat d'entitats europees i ha permès la identificació de sinèrgies i interessos comuns pel desenvolupament de projectes futurs d'interès mutu.

Així mateix, amb el temps i durant el propi desenvolupament dels projectes s'ha iniciat un procés d'implantació d'una nova cultura de treball i col·laboració a nivell europeu que abasta una gran varietat de perfils professionals de l'entitat (personal tècnic, administratiu i equip directiu). El personal implicat en els projectes coincideix en el fet que els projectes europeus els aporten l'oportunitat de viure noves experiències professionals i personals que complementa i enriqueix la seva tasca ordinària a través de la coneixença d'altres professionals, l'intercanvi d'experiències i la construcció innovadora conjunta, tot emmarcat en un context multicultural obert i distès.

Cada vegada són més els i les professionals de la nostra organització que coneixen els projectes europeus on participem i que fan seus a través de la participació activa i també els que mostren interès en participar en projectes futurs

Des d'aquí Plataforma Educativa vol consolidar la línia de treball de projectes europeus a través del desenvolupament de noves propostes innovadores, ampliant-les al ventall d'àmbits en què treballa l'entitat: atenció a la infància i l'adolescència, discapacitat, treball amb les famílies, formació i ocupació de persones en risc,... tot promovent i ampliant la participació a més professionals de l'entitat.

En aquest context de consolidació, Plataforma Educativa aposta perquè les noves oportunitats de treball en projectes europeus contribueixin a situar l'entitat com a referent social català vers la promoció de la innovació des de una perspectiva europea.

Des de l'àrea d'internacional de Plataforma Educativa us animem a compartir amb nosaltres les vostres inquietuds, interessos i demandes i que aquestes puguin ser susceptibles de ser treballades a través de futurs projectes europeus. Entre tots podrem treballar així vers la innovació i la millora contínua de l'entitat des de una perspectiva de col·laboració i construcció conjunta.

fundació
plataforma educativa

C/ Garrotxa, 7 - 17006 Girona
fpe@plataformaeducativa.org
www.plataformaeducativa.org